Lenkų Karo Pasiruošimai Okupuotoj Lietuvoj

"Žemaičių Prietelius" paduoda žinių iš Rusijos spaudos apie milžiniškus lenkų karo pasiruošimus okuputoj Lietuvoj, Rusijos pasieny.

Tvarkomi seni ir tiesiami nauji strateginiai k e l i a i. Pastatyta nauja geležinkelio linija Druja — Varapajeva, o taip pat Naugardukas — Novojelnė. Statoma nauja 300 metrų geležinkelio linija, kuris sujungs Kamen— Baširską su Naugardu per Drohičiną ir Slanimą. Be to, statomas siaurasis geležinkelis iš Kabilnikų į Naročą ir projektuojama geležinkelio šaka nuo Drujos stoties iki Dauguvos upės. Drujoj žadama statyti fortas. Jau paskirtos lėšos naujiems keliams statyti. Pradėta tiesti kelią iš Pastavų į Kabilnikus, o netrukus manoma tiesti naują kelią iš Naugarduko į Lydą. Vilniaus vaivadijoj 1934 metais buvo manoma nutiesti 100 naujų kelių 886.-000 zlotų sumai. Kelius turėjo nutiesti Vilniaus krašto ukininkai už skolas bei mokesčius. Taip pat pastatytas naujas medinis tiltas per Nerį ir geležinis tiltas per Disną Šarkauščiznoj. "Darbo fondas" asignavo Vilniaus vaivadijoj 900.000 zlotų kredito naujiems keliams statyti.

Savivaldybės skiria žymias sumas keliams statyti ne vietinių gyventojų naudai, bet pagal vaivadijos ir karo valdžios nurodymus. Švenčionių apskritis, keliams statyti paskyrė net 37% savo biudžeto. Vilniuje pastatytas naujas tiltas per Nerį, kuris jungia kareivines ir karo sandėlius su geležinkeliu. Vilniuje per pastaruosius metus pergrįstos gatvės jungiančios kareivines, karo sandėlius ir ligoninės su geležinkeliu. Ateinančiais 1936 metais numatoma pergrįsti 1200 kilometrų senų kelių ir nutiesti 230 kilometrų naujų kelių.

Okupuotoj Lietuvoj statoma visa eilė javų sampilių, elevatorių, skerdyklų, šaldytuvų ir t.t. Tokie įrengimai jau pastatyti ar tebestatomi Vilniuje, Naugarduke, Krasnoj, Švenčionyse, Naujoj Vileikoj, Varėnoj ir Pastave.

Sudaromi javų sindikatai ir dvarininkų susivienijimai, kurie turi tikslo patiekti valdžiai visus reikiamus žemės ukio produktus.

Vilniaus aerodromas, parako sandėlis Zakretų miške ties Vilnium, parako sandėlis ties Gardinu, įvairųs kariški fabrikai, k.a. kariuomenės mundirų fabrikas Balstogėj ir k., — visa tai yra dalelė karo pasiruošimų, kurie daromi visai slaptai. Be to, smarkiai militarizuojamas jaunimas tiek mokyklose, tiek darbo stovyklose. O patsai Vilniaus miestas įstatymo keliu paverstas "apsaugos punktu", kur visa valdžia yra kariuomenės vadovybės rankose.

AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 38-tas Telefonas Dial 5-1094 WORCESTER, MASS., 21-mą RUGSĖJO (SEPT.) 1935 M. Kaina 5 Centai VOL. XVIII

BROLŽUDINGAS KARAS LAUKIAMAS BĖGY VIENOS AR DVIEJŲ SAVAIČIŲ

Bardford, Anglija, rugs. 19-tą. — David Lloyd Gorge, Didžiosios Britanijos premieras laike Pasaulinio Karo, kalbėdamas vienoje Taikos ir Atstatymo Tarybos konferencijoj pareiškė: kad po savaitės ar dviejų, įvyks užpuolimo karas; šis karas bus panašus į Vokietijos užpuolimą ant Belgijos. Lloyd George pasakė, kad jisai yra išsigandęs, nes jam atrodo, pasaulis eina prie labai didelės nelaimės. Įspėdamas apie gręsiantį pavojų, Lloyd George kaltino tarptautinius taikintojus u ž gaišimą ir davimą Italijai toliau r e n g t i s p r i e karo. Jisai atnaujino savo reikalavimą, kad sužinot, kodel buvo nesuprantama ir be priežasties gaišinama laikas.

Lloyd George kaltino taikintojus už pasiųlymą Italijai žemės koncesijų, kurio buvo tiktai dykumos ir smiltynai, prilygindamas, kad negalima numalšyt alkaną levą sū sudytomis uolomis. Sako, jau per devynis mėnesius tęsēsi ginčas ir nieko daugiau nebuvo daroma, del karo išvengimo.

Vieną dalyką tik mums pasisekė padaryt — Francija, Didžioji Britanija ir Jungtinės Valstijos turējo vieną triumfą — jos neleido Etiopijai supirkt municijos, su kuriąja but galējus a p s i s a u g o t savo liuosybę. Žodžiu, turējome nepasisekimą. Tautų Lygoje taipgi nebuvo pasielgta kaip reikėjo. Šalys kurios turi plačias teritorijas Afrikoje — kain mes patys, (reiškia Anglija) Francija, Belgija ir net Portugalija, turējo but sušauktos ir butų buvę galima padaryt kokia nors išvada del prašalinimo karo.

Sovietai Budavos 16 6 Motorų Monoplanus

Maskva, rugsējo 17. — Pradiniai planai del 16 šešių motorinių monoplanų su 170 mylių greičiu į valandą, tapo pateikta išdirbystēm. Monoplanai bus subudavoti vien iš metalo, turēs po 6 variklius, kiekvienas, 36 pēdos į aukštį, išskēstai — sparnas iki sparno galo 207 pēdos, nuo uodegos iki propelerio 112 pēdų, ir skris 170 mylių per valandą. Sēdinčiųjų įtalpa nuo 60 iki 70.

Nauji monoplanai yra taip sutvarkyti, kad jeigu iš šešių keturi motorai ir sustotų varę, tai du likę motorai orlaivį palaikys ligsvaroje.

Už 6 Bolševikus 15 Lietuvių Duoda

Lietuviai, kuriems Sovietų valdžia buvo atsisakius duot Lietuvon grįžimo leidimą, dabar pradējo mainytis sulig pirmiau padarytos sutarties: šeši komunistai kaliniai išgabenti į Maskvą. Kalinių išgabenimo apystovos tokios:

Iš Kauno kalējimo žaliu automobiliu šeši kaliniai keturių prižiurētojų lydimi atgabenti į aerodromą. Išgabentų kalinių tarpe yra įžymiausia komunistē žinomo Kauno turtuolio Leibos Chodos duktē Malka Chodosaitē, kuri prieš keletą metų iš Utenos kalējimo pabēgo į SSSR, o paskui slapta vēl sugrįžo Lietuvon ir pradējo veikti; pernai vasarą Kaune, Daukanto g-vēj ji buvo sulaikyta.

Išskrido ir vienas ukininkas, tai p. Petras Pajarskis nuo Ukmergēs, nuteistas už komunistinę veiklą.

Kaliniai vienas paskui kitą iššoko. iš automobilio ir suējo į erodromo bufetą, į atskirą kambarį. Čia jie persirengē išeiginiais rubais, vyrai užsidējo apykakles, užsiraištē kaklaraiščius, o Malka apsivilko suknele, kurios apykaklē apvesta rusų liaudies audinių raštu. Ten pat jie išgērē ir kavos, papusryčiavo. Lēktuvas Kauno erodrome įsipylē 550 ltr. benzino, susisodino šešis komunistus ir pakilęs nuskrido Sovietų link.

Teko sužinoti, kad lietuviai iškeisti į komunistus Sovietų Rusijoj nēra kalinami, o tik negauna leidimų Lietuvon atvažiuoti. Iš norinčių atvažiuoti Sovietų vyriausybē pirma reikalavusi sumokēti po 30,000 lt. vēliau nusileidus iki 10,000 lt., o dabar sutikus išleisti, kas sumokēs 3,000 lt.

Taigi, iš Maskvos Kaunan atskris 15 lietuvių: kun. Josiukas, kun. Jodokas, kun. Mačiukas, Zostautas, Melnikas, Bačelis, Gineika, Bytautas, Ramanauskaitē, dvi sesutēs Juršanaitēs, Vladislava Grinbergienē, Labanauskienē, Baltrunaitē ir Kakeranienē.

Marconi Spinduliai Išbandyti, Kad Sulaikyti Kariuomenes

Genoa, Italijoje, rugsējo 16.— Paskutiniuose militariškuose manievruose buvo padaryti kariški be vielinių spindulių siuntimo bandymai del sulaikymo kariuomenių, kuriuos senatorius Gughelmo Markoni išvystē. Markoni paskutinēmis dienomis išvyko į pietų Ameriką; jam išvykstant, spaudos atstovai bandē sužinot paslaptį tų bevielinių spindulių veikmēs.

Tačiau Markoni spaudos atstovams pareiškē, — kad jis savo išradimą buvo padavęs del kariškų manievrų patyrimo, bet sako aš ten nedalyvavau ir apie jų pasekmes ne ką galiu papasakot. Sako, tik tiek galiu pasakyt, kad bevielinių spindulių išradimas dar randasi ant ištobulinimo stalo, ir apie jų veikmę dar per anksti kalbēt.

Senatorius Markoni sekančiame mēnesy grYžta atgal iš Brazilijos į Eritriją, kur sakoma laisvanoriai stosiąs į kariaujančių pulkus.

Plieno Nuotrupų Išvežimas Žymiai Padidējo

Paskutiniu laiku Japonija ir Italija labai sujudo vežt plieno nuotrupas iš Suv. Valstijų. Pradedant nuo 1925 metų iki 1932 metų į užsienį iš Suv. Valstijų išgabeno 2,223,000 tonų plieno nuotrupų, o jau pradedant nuo sausio mēnesio 1933 metų iki 1935 metų išvežta net 3,750,000 tonų plieno nuotrupų. Japonija tų plieno nuotrupų kuo daugiausiai išgabeno. Ji tarpe 1925 ir 1932 metų išgabendavo po 106,-000 tonų kas metai, o jau nuo to laiko iki dabar išveža po 976,-000 tonų kas metai.

Italija laike aštuonių metų išgabendavo to paties plieno-produkto apie po 35,000 kas metai. Bet dabar jau tas išvežimas pakilo net iki 194,000 tonų, kas reiškia 450 pakilimo nuošimčius. Gi Japonijos plieno nuotrupų išvežimo pakilimas daējo net iki 800 nuošimčių.

Tos dvi šalys dabar yra pliemu apsiginklavę iki ausų ir už tat gi jos nerymauja ir ieško priekabių prie svetimos žemēs.

Eiffilio Bokštas Bus Panaudotas Del Televizijos Stoties

Paryžius, rugsējo 18. — Jurgis Mandel, susinešimo ministeris pareiškē, kad Prancuzijos vyriausybē netrukus įsteigs televizijos stotį Eiffelio bokšte. Tą stotį mano įrengt laike šešių mēnesių ir pradēs operuot su 180 metrų vilnies ilgiu.

Stotis bus įrengta veik ant pat viršaus bokšto pagrindų ir iš ten bus siunčiama televizijos programas į apielinkes. Kas turēs televizijos priimtuvus, galēs netik klausyt, bet ir matyt duodamo programo veiksnius. Nuo pradžios televizijos programai bus duodami kas savaitę sykį, o paskui patankēs.

Žydus Vokiečiai Labai Prispaudē

Nuremberg, rugs. 15 d. — žydams atimanti visas Vokietijos piliečių teises įstatymai šiandie dekretu Hitlerio vyriausybēs paskelbti prieš vergiškai pataikaujantį reichstagą. Sulig šitų įstatymų žydai nesiskaito Vokietijos piliečiais, jie pasilieka tik Vokietijos "nariais". Uždrausta žydams vedybos su "arijonais", žydams taip pat draudžiama samdyti namuose tarnaites vokietes jaunesnes 45 metų amžiaus ir bent kokiu atvēju iškelt oficialę valstybēs vēliavą, kuri taip pat dekretu paskelbta dabartinē Hitlerio vēliava su svastikos ženklu. Šios vēliavos iškēlimo teisę turi tik piliečiai. Žydai gali kelt tik sąvają, Zionistų vēliavą.

Mašinistų Stoka

Bridgeport, Conn. — Miesto ir Vaizbos Buto valdininkai tarēsi ir svarstē įvairius planus užpildyt mašinistų ir kitų prityr u š i ų dirbtuvių darbininkų Bridgeporte. Wm. R. Webster Vaizbos Buto valdininkas laike konferencijos pareiškē, kad algos padidējo nuo $443.000 iki veik 41,000,000 į savaitę per paskutinius tris metus. Jis pranašavo, kad jei nors kiek daugiau butų didesnis judējimas tai bus reikalinga ieškoti užtektinai prityrusių darbininkų kitame mieste ar kitose valstijose.

Tamo Edisono Palikimas Siekia 3 Milijonus Dolerių

Tamas A. Edisonas, žymus elektros vizardas pasimirē spalio 18-tą, 1931 metais, o tik dabar tepaskelbē jo turto palikimo skaitlines. Jis turējo pasiēmęs už $992,000 IV laisvēs paskolos bonų, $742 390 turējo įdējęs į savo Edisono kompaniją ir $20,600 Suv. Valstijų iždo bonais. Gi kitus pinigus mažesnēmis sumomis turējo pajamomis sudējęs į kitas kompanijas.

Italija Žada Pirkt 200 Vagonų Bulvių

Iš tikrų šaltinių teko sužinoti, kad Italija su atatinkamomis įstaigomis baigia derybas Lietuvoje pirkti apie 300 tonu, kas sudaro apie 60,000 centnerių arba 200 vagonų, bulvių.

Bulvēs bus perkamos nenustatytomis kainomis, kaip javai, bet laisvai. Nupirktu bulviu eksportavimas prasidēsiąs apie spalių mēnesį.

LIETUVIAI!
SKAITYKITE ir PLATINKITE
AMERIKOS LIETUVĮ

KAS DEDASI PASAULY?
Mussolini ir Hitleris Šturmuoja

Šiuo momentu žmonija pergygyvena didelį pasaulio sukrētimą. Mussolini savo grobuoniškais pasiryžimais susikē ē visas mažesnes tautas prieš save. Tautų Lyga sušilus dirba, kad tik kaip nors patenkinus grobuonį ir siųlo jam viską, kas galētų patenkint jo norus. Bet Mussolini yra tokis imperialistas, kurio niekas prisotint negali. Jis šiandien nori Etiopijos, o rytoj pastos kelią savo buvusiam kaimynui . Todel Anglija tai matydama sujudo ir sparčiai pradējo savo laivyną ruošt kariškiems žygiams prieš Italiją. Ji jau didesnę pusę savo laivyno perkēlē į Viduržemines juras į savo kariškas bazes — į Aleksandriją, Maltą, prie Suezo Kanalo ir Gibraltaro. Kai kurias tų vietų jau užtvērē dratiniais tinklais, kad nepraleisti italų submarinus, kitur jau rengia minas. Ant sausžemių gabena tankus, orlaivius ir kitus karo pabuklus, ot rodos tik laukia pirmo šuvio.

Etiopija taip pat ginkluojasi nuo užpuoliko, kad apsaugot savo nepriklausomybę. Ji jau kariškus vežimus ir kamuoles perkelia per upes, ir gabena į strategiškas vietas. Atsižvelgiant į Etiopijos geografinę padētį, atrodo, kad priešui nelengva bus ją praryt gali tęstis ilgametis karas; šalis kalnuota, tirlaukiai tęsiasi per šimtus mylių, visokios pelkēs ir nepereinamos girios. be abejonēs, kad sulaikys įsiveržēlio pirmynžangą. Jau ir etiopiečiai sakosi viskuom, kaip maistu taip ir ginklais ant metų laiko yra apsirupinę. Paskutiniai daviniai parodo, kad Etiopijos teritorija turi 370,000 ketvirtainių mylių ir 16 milijonų gyventojų, tai yra daug daugiau negu iki šiol buvo rašoma. Etiopiečiai yra pasiryžę gint savo nepriklausomybę iki paskutinio žmogaus.

Dabar Tautu Lygai užsistojus už ju nepriklausomybēs neliečiamybę; Anglijai pradējus ginkluotis, Italijos kariškumo upas lig ir atslugo, bet 200 000 sugabentos kariuomenēs į Afrikos tirlaukius neduoda jai ramumo. Etiopiečiai neįsigando Mussolinio grumojimų, t a d turēs, vyras eit kariaut arba atsisakyt nuo savo užmačių ir sykiu nuo diktatorystēs. Jau valando karo pavojaus čia pat.

Adolfas Hitleris Lygus Mussolinui

Nuremburge, Vokietijoje, rugsējo 15-tą dieną buvo įvykęs nacių partijos kongresas, k u r kalbējo ir pats čypas Hitleris. Jo kalba buvo karinga. Jis pasakē, kad jau vokiečių niekas negązdina. Jis — Hitleris, pasinaudodamas proga iš businčių Klaipēdos seimelio rinkimų, kurie įvyksta 29-tą šio mēnesio, pasakē per radiją Lietuvai grąsinančią prakalbą. Jis sako, kad Klaipēdos kraštas yra "pavogtas" nuo Vokietijos, ir jei Seimelio rinkimuose lietuviai laimētų, tai Lietuvai bus blogai.

Del tokios Hitlerio kalbos suvienytos spaudos korespondentai kreipēsi į Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną, Palangoje, kad jis pasakytų savo nuomonę, ką Lietuva darys, jei vokiečiai laike Seimelio rinkimų užpultų Klaipēdos kraštą? Prezidentas jiems aiškiai atsakē — "bus karas", ir paaiškino, kad lietuviai nuo amžių jiems priklausoma kraštą ir vienintelį į juras išējimo uostą be karo neatiduos.

Po tokios grobuoniškos Hitlerio kalbos, Lietuva kreipēsi į Signatorines valstybes: Angliją, Franciją, Japoniją ir Italija, kad jos užsistotų už Lietuvą ir sudraustų Vokietiją nuo jos planuojamų grobių.

Dabar kaip Vokietija, tain Japonija, laukia karo pradžios, o jam užsiliepsnojus, ieškos progų savo imperialistinius norus patenkint; viena jų yra pasiryžus pagrobt Kinija, o kita — traukt į rytus — į Pabaltiją ir į Sovietų Ukrainą. Šiaip ar taip kalbant, bet kilus Etiopijos su Italija karui, žmonija gali susilaukt didelio pasaulio sukrētimo, kurio pasekomis sunku ir įsivaizdint.

$760,000,000. Karo Veteranams 1935 Metuose

Washington, D. C. — Veteranų Administracijos valdininkai apskaitliavo, kad valdžia šįmet išleidžia apie $760,000,000 karo veteranam ir jų šeimynom. Valdininkai darydami šį apskaitliavimą įtraukē ir neseniai sugrąžintas pašalpas. Kada buvo priimtas 1933 metų Ekonomijos aktas veteranams, tada buvo išmokēta $581,988,000. Nors daug sutaupinimų pagal Ekonomijos Aktą buvo panaikinta per Kongresą ir prezidentą, tačiau dar vienas pasiliko, tai yra, uždraudimas pašalpos mokējimo Pasaulio veteranams, kurie nebuvo sužeisti laike tarnybos, bet yra ligoti ir negali pilnai save aprupinti.

Amerikos Legiono vyresnieji buvo užklausti, ar jų visuotinas suvažiavimas St. Louis mieste kitą savaitę prašys kongreso sugrąžint pašalpą veteranam, kurie nebuvo sužeisti laike karo, bet vēliau apsirgo? Vyresnieji išriškē abejonę kas link šio reikalo. bet pranašavo, jog suvažiavimas prašys neatdēliotino bonusų išmokējimo ir pašalpos našlēm ir vaikam tų veteranų, kurie mirē ne del karo priežasties.

Veteranų Administracija ruošiasi prašyt sekančio Kongreso paskirt $39,391,800 del sugrąžinimo šių metų pašalpos: Ispanų-Amerikos Karo, Philipino Sukilimo ir Boxer Sukilimo veteranam.

Tamo Mooney Byla Atnaujinta

San Francisco. — Kalifornijos aukščiausiame teisme atsinaujino legalē kova už Tamo Mooney paliuosavimą. Patsai Tamas Mooney taip pat atgabentas teismabutin. Dienom jis bus teisme, o vakarais jį gabens į kalējimą. Atnaujinta byla remiasi habeus corpus procedura. Mooney gynējai priparodys, kad jis buvo pasmerktas, pasiremiant kreivais liudijimais. Iš daugelio liudininkų išgauti nauji liudijimai.

Nukautas Ore

Detroit, Mich. — Įkaušęs beisbolo lošējas Len Koenecke pasisamdē du lakunu, Joseph'o Mulqueeney ir Davis'o lēktuvu nuvežt jį į Buffalo. Iškilus oran, jis pradējo graibstytis už lēktuvo vairo ir mušti Davisą. Jiem susikibus, Mulqueeney pasigriebē metalinį gaisro gesinimui įrankį, k e l i s sykius drožē Koeneckei į galvą ir jį užmušē.

Lēktuvui nusileidus Toronto, Ont., abudu lakunai tapo areštuoti kaip žmogžudžiai. Mulqueeney aiškinasi, kad visiems trims gręsē mirties pavojus ir todel negalima buvo kitaip pasielgti su kvailiojančiu beisbolininku.

IMPERFECT IN ORIGINAL

LIETUVIAI AMERIKOJ

Chicago, Illinois

BOMBA PRIE KLEBONIJOS DURIŲ

Chicago. Prie lietuvių tautiškos katalikų bažnyčios klebonijos durių, šį rytą plyšo dinamito bomba (No. 3509 So. Union Ave.) Sprogimas padarė šiektiek nuostolio. Pašaukta policija apžiurėjus apgadytą prieangį, užvedė tyrinėjimus, kad patyrus kas bombą pametė. Kunigas Stasys Linkus aiškina, kad galbūt tai darbas keno iš unijistų darbininkų, kad nubaidžius dabar prie bažnyčios taisymo dirbančius darbininkus ne unijistus. Policija areštavo arti bažnyčios gyvenenantį unijai priklausančių vežikų skyriaus pirmininką E. McDermont, bet tas sakosi, kad jis nieko blogo kunigui Linkui niekad nemanė, ir dabar jam kerštо nerengė, taip kaip ir jo parapijonams nieko blogo niekad nelinkėjo.

JOSUTIENĖ IR SAVICKAS TEISME

Chicago. H. Josutienė, gyvenanti prie 49 gatvelės Ciceroj, patraukė savo artimąjį kaimyną V. Savicką, už įžeidimą. Teisėjui Sanduskį klausinėjant, viena ir antra pusė prisipažino, kad Savickas tėpliodamas tvorą, susibarė su kitoj tvoros pusėj stovėjusia Josutiene. Pastaroji priėjus arti Savicko, ėmė jį plusti ir negražiai pravardžiuoti. Tada Savickas netekęs kantrybės, pavilgęs pindzelį į raudoną dažą, pindzeliu paskui tėškė Josutienei per burną. Užtai Josutienė Savicką apskundė teismui už įžeidimą. Teisėjas viską išklausęs, abudu pabarė už nesutaiką, ir liepęs ramiai gyventi kaip kaimynams reikalinga, abudu paliuosavo.

TURĖDAMAS $100 ĮEIGŲ, ĖMĖ PAŠELPĄ

Chicago. S. Lipson, turįs kepurių siuvyklą prie So. Karlov gatvelės, tapo areštuotas už valdžios apgaudinėjimą. Jis kaipo pramoninkas, siudamas kepures nemenkai pelnė, nes kas mėnesis įeigų turėjo po $100, o vienok pasidavęs vargšu-bedarbiu, iš valdžios ėmė pašelpą. Užtai jis dabar bus traukiamas teisman kaipo valdžios prigaudinėtojas.

DIDINA MOKESČIUS

Chicago. Miestas visiems gyventojams, turintiems kokį turtą, nusprendė padidinti mokesčius šeštu nuošimčiu, todel be tų paraginimų mokesčius užsimokėti, kurie jau išsiuntinėta, netrukus bus išsiuntinėta kiti paraginimai, kad turto savininkai mokėtų ir priedus. Tokiu budu manoma mokesčių surinkti už šiuos metus trimis milijonais dolerių daugiau negu surinkta už pernykščius metus, arba šiais metais gyventojai turės sumokėti $59,800,000.

KATALIKŲ VAJUS

Chicago. Katalikų kardinolas Jurgis Mundelein įsakė visoms katalikų parapijoms ir katalikiškoms draugijoms ateinančią savaitę surengti vajų prirašymui parapijoms ir draugijoms naujų narių. Kardinolas tikisi, kad vajus per savaitę duos 150,000 naujų narių Chicagos antvyskupijai. Vajų tvarkyti pavesta pralotui Jokubui Horsburg. LSB.

ŽODYNĖLIS

GREIČIAUSIA IšMOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ

Turėdamas kišeninį žodynėlį, sutaisytą pagal geriausį kalbamokslinį budą be niekeno pagelbos išmoksi kalbėt, skaityt ir rašyt. Kaina $1.00

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon Street
Worcester, Mass.

Lawrence, Mass.

KAIP MAN ATRODO...

Amerikos Lietuvio 36-me n-ry tilpo tulo Pinavijos nupeikimas vienos Bostono lietuvių radijos stoties, o pagyrimas kitos. Man taip ir rodos, kad Pinavijaus pavydo ylai išlindo iš maišo.

Sulig mano supratimo ir sulig mano žinojimo apie tąs radijo stotis daug pavydėt negalim. Jos abi skursta. Kad radijo stotį išlaikyt reikia radijo vedėjui daug sąskaitų padengt. O kad tas sąskaitas padengt reikia ieškot garsinimų. Juk kepti karveliai į gerklę nelekia?

Man abu radijai patinka ir tankiai vienas su kitu lenktiniuoja, o ne taip kaip Pinavijas kad rašo. Pinavijus stebisi iš kai kurių radijaus trukumų bei netobulumų — muzikoje, dainoj ar dar kame. Rodosi, kad tų trukumų truksta ir pačiam Pinavijui. Jei jų pas jį nebutų, jis kitaip ir kalbėtų.

Abi radijo stotis renka kuogeriausius artistus del lietuvių valandos išpildymo, o jei tie trukumai pasireiškia, tai reiškia, kad mes neturim užtektinai kompetentiškų muzikų — artistų. O jei mes to neturim, tai turim palaukt kol priaugs. Taip tai, pone Pinavijau man atrodo. A. Šimkonis

Gerbiami Skaitytojai!

Kulturiškų tikslų siekiančiam žmogui reikalingos kulturos priemonės. Musų bendradarbis Arėjas Vitkauskas, kurio raštų nuolat matote "Amerikos Lietuvyje", netik uoliai remia lietuvišką spaudą savo darbu, bet ir domisi plačiu kulturos gyvenimu Amerikoje. Už nenuilstamą spaudos darbą labai pravartu butų turėti musų bendradarbiui pavyzdžiui tokią dovaną kaip geras laikraštis, iš kurio galima pasisemti daug gilių kulturos žinių. Tokių laikraščių Amerikoje yra, kaip mėnesinis "Magazines Digest" ir "Readers Digest. Tie laikraščiai yra užgirti pasaulinių įžymybių, nes sutrauktoj formoj duoda kas mėnesį svarbiausius straipsnius iš žymiausių Amerikos ir pasaulio laikraščių, taigi yra galimybė labai užimtiems žmonėms sekti spaudą. "The Readers Digest" mėnraštis, kuris metams kainuoja 3 doleriai, turi dar tokią įdomią sąlygą, kad už 25 dolerius jis yra siunčiamas kiekvienam skaitytojui per visą amžių ("Life Subscription") Toks laikraštis labai tiktų ir musų bendradarbiui. Už tą laikraštį kaina nepakeičiama, nors adresas butų keičiamas ir viename krašte, ir kitame gyvenant. "Magazines Digest" duoda žymiausių pasaulinių laikraščių rimtas santraukas. Kas iš skaitytojų "The Readers Digest" galėtų musų bendradarbiui užsakyti visam jo amžiui, padarytų tikrai amžiną dovaną. Ir užsakytojui ir rašytojui Arėjui Vitkauskui tektų tik palinkėti, kad tas "visas amžius" jiems busų kuo ilgiausias! Galima redakcijos vardu del to atsiliepti, o Arėjo Vitkausko adresas: 2138 W. Coulter Str., Chicago, Ill. Laikraščio "The Readers Digest" adresas toks: The Readers Digest Association, Inc., Plasantville, N. Y.

Reikalingas Mokinys,

kuris norėtų išsimokyt spaudos darbo amato. Pageidaujama, kad jau turėtų šiek tiek prityrimo. Kreipkitės Amerikos Lietuvio adresu — 14 Vernon St., Worcester, Mass.

VALGIŲ GAMINIMO IR NAMŲ PRIŽIŪRĖJIMO KNYGĄ JAU SPAUSDINAMA

Tai bus jau iš eilės šešta laida šitos knygos atspausdinta. Šį sykį bus dapildyta kai kuriais skanumynų ir gerymų receptais. Duokit užsakymus tuojau. Knyga bus gatava dėl siuntinėjimo apie vidurį šio mėnesio. Kaina $1.00.

AMERIKOS LIETUVIS
14 VERNON ST. — WORCESTER, MASS.

SVARBU KIEKVIENAM ŽINOT

Šiomis dienomis Amerikos Lietuvio redakcija aplaikė visą pluoštą Paskaitų, pateiktų Viso Pasaulio Lietuvių Kongresui įvairiomis tėmomis, kuriose gvildena abelnųs viso pasaulio lietuvių reikalus. Tas paskaitas prisiuntė mums amerikiečiams gerai žinomas Lietuvos žurnalistas Talkos spaudos biuro vedėjas ir buvęs Musų Rytojaus redaktorium Antanas Bružas.

Kalbamų paskaitų tėma bus sekanti: (1) Pasaulio Lietuvių Sąjunga, rašo adv. Rapolas Skipitis. (2) Užsienio Lietuvių švietimo reikalai, rašo prof. F. Kemėšis. (3) Apie Lietuvos Meną, rašo Ign. Šlapelis. (4) Ekonominis Užsienio Lietuvių Bendradarbiavimas su Lietuva, rašo P. K. Žadeikis, Lietuvos pasiuntinis Vašingtono. (5) Kame Lietuviai galėtų dar kolonizuotis? rašo Prof. Dr. Kazys Pakštas. (6) Užsienio Lietuviai ir Lietuvos Asperacijos, rašo Ad. Raulinaitis. (7) Lietuvių Tautos paskirtis, rašo Prof. Z. Žemaitis.

Kaip matote iš čia paduotos paskaitų turinio sutraukos, bus neapsakomai svarbu kiekvienam musų skaitytojui visa tai sužinot kas buvo šiomis dienomis planuojama ir kalbama Viso Pasaulio Lietuvių Kongrese, kuris prasidėjo Kaune, rugp. 11-tą dieną. Tas paskaitas mes bandysim po vieną ištisai įdėt kas savaitę, taip, kad musų skaitytojai netik patys galės jomis pasinaudot, bet jas galės ir viešuose parengimuose skaityt, kad tokiu budu ir kitus lietuvius su jose išreikštomis mintimis supažindint.

Šiame numery iš eilės tilpsta ketvirtoji paskaitą "Apie Ekonominį Užsienio Lietuvių Bendradarbiavimą su Lietuva", rašo Lietuvos Pasiuntinis Vašingtonan, P. K. Žadeikis. Tėmykit ant 3-čio šio laikraščio puslapio.

Taigi, atsižvelgiant į tokį svarbų šių raštų turinį, kurie bus talpinami per veik ištisus šiuos metus, kviečiame visus savo skaitytojus dėt pastangų del gavimo mums naujų skaitytojų. Jei kiekvienas musų skaitytojų pasistegtų bent po vieną gaut Amerikos Lietuviui naują skaitytoją, tai jo medžiaginė buklė ant tiek pagerėtų, kad jo buitis butų užtikrinta ant ilgų metų.

DIDŽIOJI APŽVALGINĖ MENO PARODA KAUNE

Pirmojo Pasaulio lietuvių kongreso proga, rugpiučio 12 dieną Kaune, Vytauto Didžiojo muziejaus rumuose, atidaryta apžvalginė lietuvių menininkų paroda. Ši paroda yra viena didžiausių ligi šiol buvusių Lietuvoje šios rušies parodų. Joje dalyvauja 53 menininkai su 218 kurinių.

Lietuvos meno istorija yra jauna. Jos pirmieji pasireiškimai buvo Vilniuje 1906 metais, kai atsidarė pirmoji Lietuvos menininkų paroda. Pirmaisiais Lietuvos meno pionieriais ir parodos organizatoriais buvo: Mykolas-Kostantas Čiurlionis, Petras Rimša ir Antanas Žmuidzinavičius. Jie surinko po įvairius Europos kraštus išblaškytus Lietuvos dailininkus bendram kulturos darbui. Jie sutelkė meno kuribynes jėgas į vieną organizuotą vienetą, kuris sukurė Lietuvių Dailės Draugiją, apėmusią visą Lietuvos meno gyvenimą, kuris tęsėsi iki pat Didžiojo karo ir keletą metų jau Lietuvai atgavus nepriklausomybę. Lietuvių Dailės Draugija, suruošusi pirmą parodą Vilniuje, panašias parodas organizavo kasmet ir kituose Lietuvos miestuose, Rygoje ir kitur. Į šias parodas buvo suvežama dideli rinkiniai Lietuvos liaudies meno, kuris daug veikė lietuvybę palaikant ir plečiant.

Tas gajus ir nemarus lietuviškumas pagimdė tokią meno asmenybę, kaip M. K. Čiulionį, kuris savo nors ir nelabai prieinamais kuriniais, reiškė lietuvybės sielą, jos skausmus ir džiausgmą. Jis buvo ir muzikas, ir poetas, ir dailininkas, ir filosofas. Ir toki, kaip M.K. Čiurlionis pilni kurybynės jėgos, užsidegimo netik kurinius kurė, bet ir blęstančią lietuvybės ugnį gaivino.

Su M. K. Čiurlioniu, pirmuosius Lietuvos meno dirvonus plėšė visa eilė kitų dailininkų, kurie dar ir šiandien gyvi ir dalyvauja apžvalginėje parodoje: P. Rimša, A. Zmuidzinavičius, P. Kalpokas, A. Varnas, J. Vienožinskis ir kiti.

Ši apžvalginė Lietuvos meno paroda yra iš eilės antra. Pirmoji buvo 1920 metais, kai po Didžiojo karo audrų Lietuva atgavo nepriklausomybę ir vėl reikėjo pradėti meno gyvenimas, tik su tuo skirtumu, kad dabar reikėjo buti ne lietuvybės ir lietuviškojo meno gaivintojais, bet tikrais visos kulturos atstatytojais. Atsirado reikalas padidinti menininkų skaičių, kurie galėtų buti mokytojais įvairiose mokyklose. 1922 metais Kaune buvo įkurta Meno mokykla, kuri ligi šiol išleido keliasdešimts jaunų meno jėgų. Atsiradus daugiaus menininkų, atsirado ir daugiau skirtingų pažiurų į įvairias meno kriptis, kurios reiškėsi ir reiškiasi Vakarų Europoje. Naujoviškumą mene arba modernizmą į Lietuvą atnešė jaunieji menininkai, kurie mokslus išėję Vakarų Europoje. Tokiu budu, Lietuvoje atsirado kelios draugijos su skirtingomis meno pasaulėžiuromis bei kriptimis. Dabar Lietuvoje plačiausiai žinomos šios meno draugijos: Lietuvos Dailininkų Draugija, Lietuvių Nepriklausomųjų Dailininkų Draugija, ir "Ars" grupė. Pirmojoje draugijoje yra susispietę, taip vadinami, senosios kartos dailininkai, su akademistiniai naturaline pakraipa ir iš dalies impresionizmu; antrojoje grupėje yra pokarinė — jaunoji meninikų karta, kuri nariams neprimeta buti vienos ar kitos meno krypties šalininkais, visas tikrąsias meno pakraipas gerbia ir palaiko. "Ars" grupėje susiburę Lietuvos kraštutiniai modernistai, kurie senojo meno nepripažįsta. Be šių, į draugijas susiskirsčiusių menininkų, Lietuvoje yra dar keliasdešimts laisvų menininkų.

Dabar, apžvalginėje parodoje dalyvauja bene visi paminėtieji dailininkai ir plastikai — skulptoriai. Pagal jų menines pažiuras, galima suskirstyti ir pačią paroda. Tiesa, kai kurie iš jų yra vidurys tarp vienos ir kitos krypties ir sunku tiksliai nustatyti arba nusakyti jo krypties pavadinimą.

Iš senųjų tapytojų parodoje dalyvauja: A. Zmuidzinavičius, A. Varnas, P. Kalpokas, J. Vienožinskas, J. Mackevičius, K. Šklėrius, J. Janulis, J. Šileika, K. Šimonis, O. Dubeneckienė-Kalpokienė; skulptoriai: P. Rimša, J. Zikaras ir A. Aleksandravičius. Iš jaunųjų tapytojų dalyvauja: Bagdonas, A. Galdikas, V. Vizgirda, A. Valeška, L. Kazokas, M. Račkauskaitė, S. Varašius, A. Smetona, Č. Kontrimas. A. Gudaitis, P.Kaufmanas, B. Macutkevičius, I. Pisčikas, A. Šukys, S. Ušinskas, L. Vilimas. Jaunieji skulptoriai: J. Mikėnas, R. Antinis, D. Tarabildaitė-Tarabildienė, P. Aleksandravičius, M. Menčinskas, B. Bučas, V. Norkevičius, ir J. Dagys. Grafikai atstovauja išimtinai jaunieji menininkai: J. Steponavičius, P. Augustinavičius, T. Kulakauskas, V. Petravičius, V. Rataiskis, M. Katiliutė, A. Kučas, V. Jurkunas, P. Verbickas, J. Kuzminskis.

Tenka pažymėti, kad iki Lietuvos nepriklausomybės atgavimo, grynų grafikų Lietuvoje nebuvo. Visus grafiškus darbus, kaip knygų iliustracijas ir kit. gamindavo tapytojai bei skulptoriai. Tik atsiradus Meno mokyklai su specialiais tapybos, skulpturos ir grafikos skyriais atsirado daugelis grynų ir gerų grafikų. Ir jau šiandien Lietuvos grafika stovi aukštai, lyginant ją su kitų tautų grafika. Ji Lietuvoje iš iliustracinio arba knygų puošimo meno išsivystė į savarankišką meno šaką, kurioje yra reiškiama įvairi idėja, pavaizduojamas gyvenimas, kuriamos sudėtingos kompozicijos ir pan. Tokiu budu, ji užkariavo sau vietą plačiame gyvenime ir konkuruoja su tapyba. Apžvalginėje parodoje išstatyti darbai lankytojo nestebina savo didumu, užtat patraukia kruopsčiu jų atlikimu, darbo pamėgimu ir lietuvišku atsidėjimu.

Grįžtant prie Lietuvos tapybinio meno, reikia pažymėti viena jo ypatybę, kad jis neišsivystė į didelių kompozicijų užsimojimą, istorinių paveikslų piešimą, bei šių dienų gyvenimo vaizdavimą. Senoji dailininkų karta, mokslus ėjusi svetimuose kraštuose, buvo pripratinta kurti peizažus ir portretus. Ši karta, pasilikdama ištikima, senąjai akademizmo dvasiai ir naturalumui, kuris buvo reiškiamas per matomus gamtos vaizdus ir daiktus, ištikima pasiliko ir senoms meno formoms — tik peizažuose ir portretuose telpančioms. Gi jaunieji menininkai, užsikrėtę XX amžiaus naujoviškumu, taip pat negalėjo prieiti prie šių dienų gyvenimo vaizdavimo, Lietuvos istoriniu vaizdų kurimo ar ko nors panašaus. Žinoma, tai ne jų kaltė, kad visame pasaulyje susmulkėjęs, gaivališkai dideliu tempu, greit mėgiamas kurti menas paveikė ir Lietuvos jaunas meno jėgas. Ir taip Lietuvos visa tapyba reiškiasi peizažuose, portretuose ir negyvos gamtos vaizdavime. Nors vienas kitas senųjų dailininkų mėgino kurti Lietuvos istorijos paveikslus, bet jie liko tik bandymais.

Šioje apžvalginėje parodoje nematyti sudėtingų kompozicijų, bet reikia pasakyti, kad Lietuvos menas greit suks kita kryptimi. Bendrai imant, Lietuvos apžvalginė meno paroda, jos įvairaus laiko kuriniai ir įvairaus amžiaus kurėjai rodo, kad Lietuvos menas kas met auga, bręsta, ir reikia tikėtis, kad jau po trumpo laiko duos didelius vaisius. Juk žinoma, kad Lietuvoje menas vystėsi vos 30 metų, o per tą laiką stebuklų parodyti negalėjo, ypač, kad kituose kraštuose jis turi kelių šimtų metų kelią ir istoriją. Tsb.

Gražių Pasiskaitymų
Talpina Mėnesinis
Žurnalas

IŠMINTIS

315 E Street
SO. BOSTON, MASS.

Metams $1.00
Kopija 10c

PRENUMERUOKITE DABAR

DUONOS — PYRAGAI IR DEŠRAITĖS

Jei nori paragaut musų keptuvės įvairių rušių pyrago ir duonos, tai nepamirškite musų. Mes kepam lietuviško skonio duonas ir pyragus ir pristatom į piknikus bei namus., Žodžiu, mes kepam visą-ką ką tik lietuviai mėgsta valgyt. Kreipkitės pas mus —

WHITE BAKING CO.

227 CANTERBURY STREET — WORCESTER, MASS.
Telephone Dial 2-0659

Pažink Savo Krašto
Grožį – Atsilankyk

LIETUVA

ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA

NEW YORK — KLAIPĖDA
Per Gothenburgą, Švediją
Laivakorčių kainos Trečiąja klase
Ten ..... $ 97.50
Ten ir atgal $167.00
J. A. V. mokesčiai atskirai
Laivų išplaukimai iš New Yorko:
DROTTNINGHOLM . Rugs. 24
GRIPSHOLM ..... Spalio 3
KUNGSHOLM ..... Spalio 23
GRIPSHOLM ..... Spalio 30

Tarp Švedijos ir Klaipėdos plaukioja 1934 m. statytas moderniškas laivas "MARIEHOLM". Platesnes informacijas teikia ir parduoda laivakortes visi musų autorizuoti agentai, taipgi visi musų skyriai.

SWEDISH AMERICAN LINE
21 State St., New York, N. Y.
10 State St., Boston, Mass.

Parinktini Veikalai Lietuviškam Teatrui

1)—ATGAILA—
Trijų aktų tragedija. Parašė Jonas Steponaitis. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 36. Kaina 25c.

2)—Atsiliepė Širdelė—
Vieno veiksmo dramatiškas vaizdelis. Lošia 4 vyrai ir 2 moterys, ir

Grybų Mišinys—
Vaikų teatrui. Lošia maži berniukai ir mergaitės. Abu veikalukai vienoj knygelėj. Pusl. 32. Kaina 25c.

3)—Bijunėlis—Komedija—
ir drama 4-se veiksmuose 6-se atidengimuose su dainomis. Parašė žymus dramaturgas V. Nagurnoskis. Lošime dalyvauja 15 ypatų. Kaina 50 centų.

4)—DĖDĖ APSIRIKO—
Vieno veiksmo komedija. Parašė Juozas Naruševičius. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 27. Kaina 20c.

5)—DOROS SARGAS—
3-jų aktų drama, veikalas iš baudžiavos laikų. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 4 moterys. Pusl. 90. Kaina 50c.

6)—Jonas Burbulas—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 3 moterys ir vyras. Pusl. 31. Kaina 25c.

7)—Pirmą ir Paskutinį Kartą—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 2 vyrai ir viena moteris. Pusl. 26. Kaina 20c.

8)—Po Apgarsinimui—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 28. Kaina 30c.

9)—Sušaldyta Dėdienė—
Vieno akto farsas — komedija. Ši komedija pilna juokų ir gyvumo. Lošime dalyvauja 6 ypatos. Kaina 30c.

10)—VAIKU TEATRUI—
Keturios Metų Dalys, Raudona Kepuraitė ir Pasakų Karalaitė. Abu veikalukai vienoj knygelėj. 15 pusl. Kaina 15c.

11)—Kalėdų Eglaitė—
Fantastinis vieno veiksmo vaizdelis. Lošime dalyvauja 6 ypatos—berniukai ir mergaitės. 19 pusl. Kaina 10c.

12)—Vaikai ir Burtininkė—
Dviejų veiksmo komedeja. Lošime dalyvauja 8 ypatos—vaikai ir mergaitės. 18 pusl. Kaina 10c.

13)—Kalėdų Išvakarėse—
Vieno veiksmo scenos vaizdelis. Lošime dalyvalja 6 ypatos—2 vyrai ir 4 moterys. Pusl. 22 Kaina 10c.

14)—Iš Didelio Rašto Išėjo iš Krašto—
Vieno veiksmo vodevilius. Lošime dalyvauja 5 ypatos—3 vyrai ir 2 moterys. Pusl. 16. Kaina 15c.

15)—Vaikai ir Burtininke—
Dviejų veiksmų komedijėlė. Lošime dalyvauja 8 ypatos, 5 mergaitės ir 3 vaikai. 18 pusl. Kaina 10c.

16)—Tiktai Kaime Musų Laimė —
Vieno veiksmo vaizdelis. Lošime dalyvauja 6 ypatos ir burelis mažų vaikučių. 19 pusl. Kaina 10c.

17)—Išmintingasis Senelis ir Geroji Onutė —
Pasaka — Komedija. Lošime dalyvauja 4 asmenys, du vyrai ir dvi moterys. 22 pusl. Kaina 10c.

Iš čia sužymėtų veikalų-veikalukų, yra jie visi parinktinai pritaikyti Lietuviško teatro scenai. Jų pažymėtos Kainos sudaro $3.65, bet imant visus ant sykio, pasiųsim už $2. Adresuokite šitaip:

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

EKONOMINIS UŽSIENIO LIETUVIŲ BENDRADARBIAVIMAS SU LIETUVA

Musų pasiuntinio Jungtinėms Amerikos Valstybėms P. K. Žadeikio pranešimas Pirmąjam Pasaulio Lietuvių Kongresui 1935. VIII. 11 d.

Garsioji lietuvių istorinė praeitis neparupino mums atsparos nė iš bet kurio vėjo: Birutės kalnas Palangoje neužtikrinų juros, o staugiantis Gedimino vilkas įerzino kaimynų šunis. Geografinė Lietuvos padėtis neteikia mums ypatingo saugumo; girios, pelkės, upės, ežerai nunai tik Daukanto raštuose beimponuoja; esame kryžkelyj tarptautinio susisiekimo, esame tarpe slaviškos Scillos ir teutonų Charibdos.

Lietuvių tauta neskaitlinga, o gyventi trokšta lygiai, kaip ir didelė; tat kiekvienas lietuvis ar lietuvė jai yra brangenybė, kaip motinai jos vaikai. Lietuvių tautos atgimimas, vos 30 metų atgal pražydęs, dar nėra užsibaigęs: Lietuvos pakraščiuose ir užsieniuose jis tebeina šalia ištautėjimo bei asimiliacijos. Tautinio susipratimo šukis: "lietuviai esame gimę — lietuviai ir turim buti" tebeplinta, tik, deja, kai kur pasiekia pervėlai. Tautos, kaipo gyvo organizmo prigimtis trokšta, kad kiekvienas jos narys gyvuotų, stiprėtų ir kad nepatektų į svetimą srovę svetimiems malunams sukti. Tik tapę "sau žmogumi", Vyduno žodžiais betariant, tegalime tinkamai žmonijai tarnauti.

Lietuvių tauta senovėje sukurusi galingą imperiją, vėliau išgėrusi pilną taurę pavergimo kančių, dabar yra jau giliai įsisąmoniusi, kad nepriklausomybė yra didžiausia tautos brangenybė ir todel yra pasiryžusi aukoti visas savo morales ir materiales pajėgas tai nepriklausomybei apginti. Musų valstybės Prezidento žodžiais tariant, kiekvieno lietuvio pareiga yra budėti tėvynės sargyboje ir jokių aukų jai nesigailėti". Tautos moralinė lygsvara, savos kulturos ugdymas ir ekonominis savarankiškumas gangreit yra tvirčiausieji politinės nepriklausomybės pagrindai. Tačiau, kad tie pagrindai butų patikėtinai tvirti, reikalingas krašto piliečių sąmoningas darbas, dažnai ir pasišventimas. Ekonomistas, žemdirbys, verslininkas, pramonininkas ir prekybininkas tam tikra prasme yra krašto nepriklausomybės stiprintojas ir kareivis — gynėjas.

Tatgi ir ekonominis išeivijos bendradarbiavimas su Lietuva, kaipo lietuvių tautos tėviškė, kyla iš pat tautos ir lietuvių valstybės interesų gelmės; ir tarnauja tam pačiam kilniam tikslui; kalbamas bendradarbiavimas yra tat visų sąmoningų ir giliai tautiškai susipratusių lietuvių pareiga.

Kad toji pareiga butų reali, ji turi buti dar paremta grynai ekonominiu pagrindu, o nevien patrijotiniu jausmu. Kai šiaurinės Amerikos lietuviai, laike Didžiojo Karo ir po Karo, kupini tėvynės meilės, siuntė gausias pašalpas nuo karo nukentėjusioms giminėms Lietuvoje ir aukojo stambias sumas tautos reikalams, tai toks bendradarbiavimas užsieniečių lietuvių su Lietuva — nors amžinai atmintinas ir brangintas — negali buti dedamas ateities pagrindan, nes, budamas vienpusiškai naudingas, negali buti patvarus, kas jau ir yra matoma dabar.

Glaudus ekonominis bendradarbiavimas išeivijos su Lietuva ateityje turi buti paremtas abipusiu naudingumu. Čia Lietuvai, kaipo lietuvių tėviškei, ateityje, ekonominio bendradarbiavimo srityje, neišvengiamai tenka pasiimti vadovaujamą rolę, kuri reikalauja didesnio ekonominio užsiangažavimo grynai tautiniais sumetimais.

Kokios gi apčiopiamos progos tokiam abipusiam naudingam ir tautinio jausmo šildomam ekonominiam bendradarbiavimui yra numatomos? Štai jų svarbiausios:

I

Užsieniečių dalyvavimas Lietuvos vidaus paskolose.

Lietuvos Laisvės Paskola iš Amerikos lietuvių pradėta 1920 metais ir pasiekusi virš 1.700.000 dol. dabar jau prinokusi ir yra klasiškšas pavyzdys abišalio naudingo bendradarbiavimo. Lietuva savo patriotingiems kreditoriams reguliariai mokėjo metinį 5%, o tai geras nuošimtis, ypač šiais laikais. Kas tuomet pirko Lietuvos bonus vietoje akcijas vien popieriuje tebuvsių bendrovių, tas šiandien džiaugiasi. Lietuvos Vyriausybė, atsižvelgdama į šį abipusiai naudingą darbą, davė šios Lietuvos Laisvės Paskolos bonų savininkams progos po 1935 m.liepos m. 1 d. šiuo pelningu investavimu naudotis ir toliau net iki 10 metų, imant kasmet tą patį 5%; tat kam pinigai tuoj po š. m. liepos mėn. 1 d. nėra gyvai reikalingi, tam yra tikras išskaičiavimas susilaikyti nuo paskolos lakšto pakeitimo į pinigus (dolerius).

Kita šios rušies proga saugiai ir pelningai investuoti savo sutaupas yra šiais 1935 metais paskelbtoji **4,5% Lietuvos Vidaus Paskola.** Ir čia užsienio lietuviai turi gerą progą prisidėti prie paskolos pirkimo: gauti sau tinkamą atlyginimą ir tuo pačiu paremti savo tėvynės svarbius reikalus. Užsienio lietuvių spauda patarnautų išeivijai ir Lietuvai dažniau primindama apie paskolos lakštų pirkimo naudingumą.

II

Užsieniečių investavimai į Lietuvos pramonę ir žemės ukį. "Drobės" Bendrovė Kaune yra čia mums kitas klasiškas pavyzdys; kukliai pradėta amerikiečių — lietuvių kapitalu, prisidėjus Lietuvos lietuviams, "Drobė" virto milijonine įstaiga; iš kitos pusės Lietuvos lietuviai yra įkurę daugelį pelningų įmonių, kuriose užsienio lietuviai gali savo taupmenas investuoti. Tokios įmonės privalėtų buti žinomos ir prieinamos užsienio lietuviams; Lietuvos galingos kooperatinės organizacijos, kaip Maistas, Lietukis, Pienocentras ir kitos, turėtų traukti užsieniečius lietuvius ne vien biznieriškais sumetimais. Lietuvos neskaitlingų, bet patikėtinų bankų akcijų dalis turėtų privalomai tekti užsieniečiams, jei mes rimtai manome, ką kalbame apie lietuvių solidarumą ekonominiame ir kulturiniame darbe.

Užsieniečiams, net ir ne Lietuvos piliečiams, lengvą įsigyti žemės ukį ar Lietuvos miestuose nekilnojamą turtą. Ši ukių pirkimo nauda ypač rekomenduotina tiems, kurie turi supratimą apie pažangų ukininkavimą ir gali patys Lietuvoje apsigyventi; priešingai, galima susilaukti nelauktinų pasekmių.

Užsienietis lietuvis turėtų žiurėti į savo rankomis ir protu sukurtą turtą, kaipo į dalį bendro lietuvių tautos turto; jis turėtų stengtis, kad tai nedingtų svetur; turėtų pasirupinti jį taip sutvarkyti (aktais ar testamentais), kad nenuskriausti saviškių ir savo tautos interesų.

III

Taupmenų laikymas (depozitavimas) Kauno bankuose, kurie yra saugųs ir moka didesnius nuošimčius, negu bankai svetur, yra didelės reikšmės ekonominio bendradarbiavimo faktas, kuris, deja, permažai skelbiamas ir todėl dar permažai naudojamas. D. U. L. R. patarnautų visiems, jei keletą kartų metų eigoje siuntinėtų savo užsienio skyriams ar spaudos organams Lietuvos Banko ir privačių Kauno bankų taupmenų priminimus. Panašiai D. U. L. R. galėtų padaryti, teikdama savo patikrintas informacijas užsieniečiams apie patikėtinas investavimo progas Lietuvoje.

IV

D. U. L. R. skyriai užsieniuose, bendradarbiaudami su Centru švietimo ir bendrai lietuviškos kulturos srityje, turėtų stropiai sekti ekonomines užsieniečių pastangas ir reikalui esant per tą Centrą ieškoti paramas Lietuvoj. Taip vadinamas Amerikos Lietuvių Ekonominis Centras, kuris yra verslininkų (Vaizbos Butų) draugijas jungiantis organas, neturėdamas tvirtesnio ryšio su Lietuvos ekonominėmis įstaigomis, skursta ir nepajėgia konstruktyvų darbą dirbti. Lietuvos ekonominės organizacijos turėtų neatidėliojant pasirupinti: įtraukti užsieniečius į bendrą kurybinį, ekonominį darbą, kad užsieničių lietuvių energija ir noras bendradarbiauti nenueitų vėjais.

V

Prkybinis bendradarbiavimas užsieniečių su Lietuva yra, be abejo, naturalus dalykas. Tą matome darant ir kitas tautas, bet pekybiniai santykiai Lietuvos su savo užsieniečiais tebėra apgailėtinai silpni, nors bandymų buta. Prekybinių santykių užsimezgimui kliudo daug dalykų: užsieniečių tarpe dar neatsirado rimtų ir prityrusių komersantų, nors kapitalo tam tikslui netruksta. "Lietuvos Atstatymo Bendrovės" New Yorke ir keletos jai panašių bendrovių likimas yra liudnas pavyzdys, kaip geri žmonių norai tapo auka nepalankių apystovų, kurias galėjo nugalėti tik nuoširdus vedėjų rupestingumas. Lietuvos ekonominis organizmas tuomet buvo dar silpnas ir todėl epidemija "get rich quick" gavo progos kai kur pasireikšti.

Dabar, kai Lietuvos ir gamyba ir prekyba žymiai išsivystė ir sustiprėjo, yra jau galimas prekybinis lietuvių bendradarbiavimas Lietuvai imant iniciatyvą. Deja, tai iniciatyvai momentas nėra tuo tarpu palankus, nes visur tebesiaučia ekonominės tautų rungtynės pavidale aukštų muitų ir kitokių prekybos varžymų. Tačiau kalbamu reikalu Lietuva jau ir dabar galėtų šį bei tą atsiekti pasiųsdama į svarbiausius prekybos centrus savo gerai išminklintus ir patyrusius prekybinius attaches.

VI

Turistinis santykiavimas užsieniečių su Lietuva ir atvirkščiai, nekalbant jau apie jo aukštą kulturinę prasmę, turi be abejo ir ekonominę reikšmę: turizmas duoda abipusią progą susipažinti su ekonominėmis organizacijomis, su jų vedėjais, arčiau susipažinti su prekių kokybe ir patirti joms statomus reikalavimus svetur; čia vėl yra proga pasikeisti dovanomis: vis tai jau yra žingsnis prekybon. Todėl ekonominės organizacijos Lietuvoje, rodos, turėtų labiau imti turizmo idėją, negu kad iki šiol, turint galvoje vien savo tautiečius, bet ir svetimtaučius. Kauno, Rygos ir Talino turizmo organizacijų sutartinis veikimas labai geistinas Baltijos turizmo garsinimui.

VII

Turizmo propagandai ir prekybiniams ryšiams tarp Lietuvos ir užsieniečių lietuvių ugdyti butinai yra reikalingas lietuviškas laivynas. Lietuvos laivų, lietuviška vėliava papuoštų, plaukiojimas juromis, jų atsilankymai garsiuose pasauliniuose uostuose, kaip Londonas, New Yorkas, Buenos Aires labai padėtų spręsti Lietuvos ekonominius ir tautinius uždavinius. Lietuvos tautinio laivyno steigimas laukia Vyriausybės iniciatyvos; Lietuvos visuomenė ir užsienio lietuviai prie to darbo dėtųsi su visu nuoširdumu.

Šią trumpą apžvalgą baigiant prisimintina, kad penkių milijonų lietuvių tautos penktoji dalis gyvena pasklidusi po platųjį pasaulį, antra penktoji dalis kenčia kaimyno letnos prislėgta.

Yra kuo susirupinti! Tolis, laikas, juros, kalnai, taipgi svetur gimimo faktas, svetima pilietybė, svetima kalba ir kultura: visi tie faktoriai neįučiomis, bet nepaliaunamai veikia, veikia neigiamai į Lietuvos išeiviją, į jos neužgrudytą tautinę sąmonę.

Caveat consules!

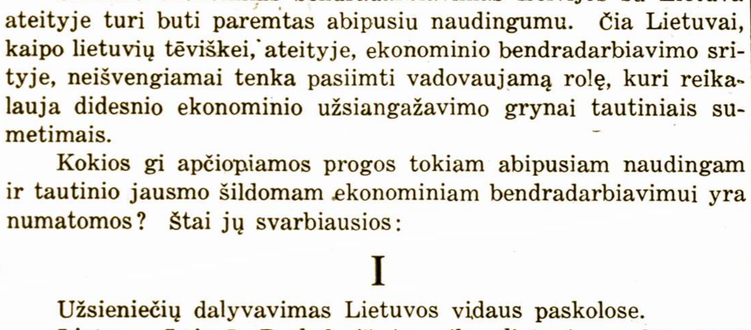

KARAS!

20-to Amžiaus Karas ant Žemės, Jurose ir Ore

Durtuvų grumtynės, nuodingi gazai, lėktuvų pašovimas, artilerijos griausmai, žmonių susprogdinimas ir kitos karo baisybės vaizdžiai aprašyta W. T. SCANLON'O parašytoje ir 1-ja premija Amerikoje apdovanotoje karo apysakoje

"DIEVE, PASIGAILĖK MUSŲ!"

(God, have mercy on us!)
400 pusl. Gražus, tvirti apdarai.
"Nedaugelis likusių knygų su gerais apdarais nupiginta ir parduodama po 1.00 (su persiuntimu)".
Pinigines perlaidas (money order) siųskit:

Amerikos Lietuvis
14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

"Amerikos Lietuvio" Spaustuvėje Atlieka Visokius Spaudos Darbus

ATEIKITE PAMATYTI MUSŲ
Naują Rudeninių Batų Pasirinkimą
MYERS BATŲ KRAUTUVĖ
94 GREEN GATVĖS — WORCESTER, MASS.
Skuriniai, įvairios medžiagos, kombinacijos, patento odos ir sporto batai
Pavyzdžiai — Atskiros Poros — Gražinti Dirbtuvei
Paprastai $2.00 iki $4.00 Vertės
Dabar $1.45 ir $1.95
Specialiai:
Moterų "Goodyear Welt" ir "Arch Support" Batai .. $1.95
Vaikų Batai ..... už $1.29
"Best Wear" šliurės 79c

Ką Sako Lietuvos Diplomatai

Mums visada rupi ir įdomu žinoti, ką žymųs Lietuvos valstybės vyrai ir diplomatai mano ar sako įvairiais klausimais. Kiekvienas svrabesnis įvykis kelia tam tikrų rupesčių ar įspudžių. Kai prieš 2 metus du drąsųs amerikiečiai Darius ir Girėnas su savo lėktuvu Paatlantėje laukė kiek geresnio oro, visi lietuviai labai susirupino ir šnekučiavo: kažin, ar jiedu perskris vandenyną ir pasieks Lietuvą? 1933 metais liepos mėnuo laikė sukaustęs visos lietuvių tautos dvasią: pirmąją mėnesio pusę mums nerimą kėlė didis lukesys, o antrąją pusę — išgyvenom sunkią tragediją ir pradėjom dižiuotis tų dviejų vyrų herojiškumu.

Lietuvos užsienių reikalų ministeris S. Lozoraitis labai aukštai įvertino šią knygą ir labai susidomėjo ja. Ministeris teikėsi tai pažymėti savo laiške leidėjams ir autoriui.

Lietuvos pasiuntinys Jungtinėse Am. Valstybėse pulk. P. Žadeikis pareiškia: "Darbas atliktas rupestingai ir todel ši knyga yra vienas iš paminklų neužmirštamiems kilnios, dvasios drąsuoliams".

Šios pasiuntinybės sekretorius dr. M. Bagdonas šitaip atsiliepė apie šį veikalą: "Iš tikrųjų, šiuo leidiniu labai turiningai yra paminėta a.a. didvyrių Dariaus ir Girėno atmintis. Šios knygos paruošimas ir išleidimas, neabejotinai, yra p. K. Stulpinienės ir kap. Jurgėlos pažymėtinas nuopelnas".

Lietuvos pasiuntinys Anglijoje B. K. Balutis pastebi: "Knyga rupestingai sutaisyta ir puikiai išleista. Jos išleidimas yra labai geras dalykas ir kaip leidėjams, taip autoriui reikia už tai didelis ačiu pasakyti. Tai yra itin gražus, naudingas ir patvarus paminklas didžiam ir nepamirštamam žygiui paminėti".

Laikinai einantis Lietuvos generalinio konsulo pareigas New Yorke P. Daužvardis pažymi: "Knygą Sparnuoti Lietuviai Darius ir Girėnas įtraukiau savo geriausių ir įdomiausių knygų sąrašan. Knyga priruošta ir išleista dariškai. Ji puoš lietuviškus knygynus ir aiškiai bylos sekančioms kartoms apie tikruosius tautos sunus, drąsuolius — Darių ir Girėną. Knygos autorius ir leidėjas užsitarnauja aukštos pagarbos ir visapusiško kredito".

IŠTIESKITE RANKĄ PRIE TELEFONO

BLACKSTONE WASHER
CONLON IRONER

Pašaukite musų krautuvę. Numeris yra 2-6671. Praneškite mums, kad norėtumet laikyti šitą moderniška 1935 Blackstone Elektrinę Skalbimo Mašiną ir 1935 Conlon Elektrinę Prosinimo Mašiną Jusų namuose, kad galėtumet išbandyt juos ten, kur naudosite. Mums butų malonu pasiųst juos kartu, sykiu su demonstratorium ir nekainuos Jums nė centas.

TIKTAI
$4.41
KAS MĖNESĮ
Už Abiejas Mašinas

THE WORCESTER ELECTRIC LIGHT COMPANY
11 Foster St. Phone 2-6771

Lietuvos konsulas Čikagoje A. Kalvaitis taip pat pareiškė nusistebėjimą dėl medžiagos gausumo ir leidinio gražumo.

Skaitytojau, ir pats taip aukštai įvertinsi ir branginsi šią knygą, kai įsigysi ir ją perskaitysi.

NAUDOKIS ŠIAJA PROGA

Prisiųsk mums $2.00
O gausi 400 puslapių knygą
20 AMŽIAUS KARAS
Audimo apdaruose, vertės $1.00
Ir prie tos dar $4. vertės kitokių knygų
ir visos skirtingos

Apie Politiką, Ekonomiją, Socialogiją, Istoriją, Apie Pasaulinį karą; taipgi ton sąskaiton įeina įvairios pasakos, belitristika, poezija, juokai, sapninikas, kiromantija, monai ir visokios kitokioos čia nesužymėtos knygos, kurias galima įsigyt šiame knygų išpardavime.

Įdėk konvertan $2.00 ir pasiųsk žemiau pažymėtu adresu, o mes pasistengsim tuojau pasiųst $5.00 vertės knygų išskaitant persiuntimo lėšas.

Amerikos Lietuvis
10 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

AMERIKOS LIETUVIS

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U. S. $1.50 | In Foreign Countries 2.00
One half year ..... 1.00 | Single Copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V. $1.50 | Užsienyje—Lietuvoj 2.00
Pusei metų ..... 1.00 | Atskiras numeris ..... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

KĄ SAKO DULR PIRMININKAS APIE PRAĖJUSĮ PASAULIO LIETUVIŲ KONGRESĄ

Praėjusis pasaulio lietuvių kongresas rado didelio atgarsio tiek Lietuvos, tiek užsienio lietuvių tarpe. Mums buvo įdomu patirti, ką apie jį sako pats kongreso organizatorius — Draugija užsienio lietuviams remti. Tuo tikslu, "Talkos" spaudos biuras bendradarbis kreipėsi į DULR pirmininką adv. Rapolą Skipitį, kuris pareiškė:

— Pirmasis pasaulio lietuvių kongresas buvo šaukiamas ne srovių, bet organizacijų pagrindu. Del to jame atstovautas sroves sunku nustatyti. Bet kiek pasireiškė, kongrese buvo atstovautos visos srovės: darbininkų susivienijimas, socialistai, demokratiški tautininkai, katalikai ir kitoki tautininkai. Tai pasireiškė iš Amerikos lietuvių atstovų. Kitų šalių lietuviai, kaip mažesnės kolonijos, buvo kongrese ir mažiau atstovaujamos. Apie jų atstovautas sroves sunku kas pasakyti, nes kongrese jos nepasireiškė.

— Ką naujo kongresas įnešė į Lietuvos ir užsienio lietuvių gyvenimą?

— Jis įnešė gana daug naujo. Pirmiausia, tarp musų ir užsienio lietuvių jau yra užmegsti keleriopi ryšiai, ypač švietimo, spaudos ir jaunuomenės tarpe. Iš šių ryšių ateitį turės išsivystyti ekonominis bei kulturinis santykiavimas. O tai turėtų didelę reikšmę tiek Lietuvos, tiek užsienio lietuviems. Kuri kryptimi šis santykiavimas vystysis, priklausys nuo musų pačių ir nuo užsienio lietuvių.

— O ką naujo kongresas įnešė į DULR veikimą?

— Kiekvienas Lietuvos ir užsienio lietuvių didesnis santykiavimas DULR yra naudinga, nes ji to didesnio santykiavimo ir glaudesnio bendradarbiavimo kaip tik ir siekia. Draugija šelpia užsienio lietuvius. Tačiau tas šelpimas bus daug pasekmingesnis, kai bus išsivystęs platesnis santykiavimas. Bendrai, praėjusis kongresas į DULR veikimą turės tam tikros įtakos.

— Ką Tamsta gali pasakyti apie užsienio lietuvių sportininkų ir menininkų pasirodymą?

— Užsienio lietuvių sportininkai ir menininkai, kad ir mažas skaičius jų pasirodė, bet paliko gilų įspudį. Pavyzdžiui, krepšiasviedyje ir tenise jie labai lengvai nugalėjo musiškius. Tai tikri tų sportų šokių meisteriai. Muzikai ir chorai parodė savo aukštą menišką supratimą. Jie davė gražią pradžią. Reikia tik laukti, kad ji toliau tai darniai vystytųsi.

— Ką Tamsta manai apie Lietuvos visuomenės laikymąsi kongreso atžvilgiu?

— Lietuvos visuomenė, nors kai kurios grupės ir organizacijos parodė rimtą supratimą bei gražų palankumą musų svečiams ir kongreso darbui, tačiau dar buvo ir didelio nerangumo. Kitą kongresą šaukiant, tas nerangumas išnyks. Kongresas davė progos mums pasimokyti, kaip priimti ir užimti kelis tukstančius svečių iš užsienio. Gal but, kai kuo jų nepatenkinom arba padarėm klaidų, bet tikimės, kad malonųs sveteliai mums dovanos, nes tokį didelį kongresą rengėme pirmą kartą. Šia proga, dar turiu pažymėti, kad iš kai kur reiškiama nepasitenkinimo ar nuomonės, kad kongresas nepavyko. Aš manau, kad tai yra del to, kad kai kurios srovės ne taip suprato kongreso tikslą, kai jį suprato Draugija užsienio lietuviams remti, kurioje juk irgi gražiai dirba įvairių pažiurų žmonės. Kongresas buvo šaukiamas ne Lietuvos vidaus politikai nustatyti, bet užmegsti platesnius santykius ir glaudesnį bendradarbiavimą Lietuvos lietuvių su užsienio lietuviais. Šis kongreso organizatorių tikslas yra atsiektas. Santykiai sudaryti. Dabar tenka tik toliau veikti. Gi į Lietuvos vidaus santvarką kongresas kištis negalėjo. Užsienio Lietuviai negali pakeisti Lietuvos vidaus santvarkos nė iš esmės nė formaliai. Tai yra Lietuvos lietuvių reikalas. Žodžiu, kas nusivylė kongresu, tas nesuprato jo uždavinių.

— Kada bus sušauktas kitas kongresas?

— Antrąjį pasaulio lietuvių kongresą manoma sušaukti 1938 metais, nes tais metais sueina 20 metų Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvės. Bendrai reiškiama nuomonės, kad pasaulio lietuvių kongresai butų šaukiami kas treji metai, — baigė pasikalbėjimą DULR pirmininkas adv. Rap. Skipitis.

AMERIKOS LIETUVIAI SPORTININKAI

Viso Pasaulio Lietuvių Kongreso 1935 m. Rugpiučio 11 — 17 d. Kaune Olimpiados Dalyviai. Sėdi iš kairės į dešinę: Benediktas Budrikas, Kastas Savickus, Emma Šemaičiutė, Kazys Šedvilas ir Antanas Lauraitis. Stovi — Jonas Knašas, Julius Petrulaitis, Petras Barškis, Edvardas Kraučiunas, Viktoras Yanzanaitis ir Mykolas Lukas.

KIEK DIDŽIOSIOS VALSTYBĖS GALI KONTROLIUOTI KLAIPĖDĄ?

V. SIDZIKAUSKAS PAAIŠKINA KELETĄ ĮDOMIŲ DALYKŲ APIE KLAIPĖDOS STATUTĄ

Amerikos spaudoj pasirodė žinių buk Tautų Sąjungos Taryba savo ateinančios savaitės posėdyje svarstys paskyrimą specialės komisijos prižiurėti rinkimus į Klaipėdos krašto seimelį. Lietuva, žinoma, su tuom sutikti negali. Viena, tai butų siaurinimas Lietuvos teisių, o antra, — Tautų Sąjunga neturi galios tai padaryti.

Žemiau paduodam ištrauką iš p. V. Sidzikausko rašto, kurį jis mums neseniai prisiuntė. P-as V. Sidzikauskas yra stojęs porą kartų prieš Tarptautinį Teismą Haagoj ir abu syk bylas laimėjęs. Todėl jo žodį galime priimti kaipo autoritetą. Pasak jo:

a) Signatarais (pasirašiusieji statutą) neturi teisės daryti Lietuvai kokių nors nurodymų del Klaipėdos Krašto valdymo, neturi teisės kištis į Lietuvos vyriausybės žygius, neturi teisės statyti Lietuvai jokių reikalavimų. Jie gali iš Lietuvos vyriausybės prašyti suteikti jiems paaiškinimų tuo ar kitu klausimu, kuriuos Lietuvos vyriausybė yra laisva suteikti ar nesuteikti, jai gali pareikšti savo nuomonę del vieno ar kito Konvencijos ar Statuto nuostato aiškinimo, Lietuvos vyriausybė yra visiškai laisva su tuo aiškinimu sutikti ar nesutikti.

b) Klaipėdos krašto gyventojai ir įstaigos neturi peticijos ar skundų teisės; jei jie taip elgiasi, Lietuvos teisingumo organai gali už tai juos bausti.

c) Jei kuris Signatarų ar visi jie kartu pasinaudotų suteikta jiems teise ir atkreiptų T. S. Tarybos dėmesį į tariamąjį Statuto nuostatų sulaužymą, tai ir tuomet T. S. Taryba gali veikti tik kaip taikitojas; sprendimų daryti ji neturi teisės. Taigi ir atsidurus klausimui T. S. Taryboj viskas pareina nuo Lietuvos; jei ji pritaria kokiai nors rezoliucijai ar pareiškimui, tai gerai, jei ne — klausimas negali buti sprendžiamas prieš Lietuvos valią, nes tokia teisė T. S. Tarybai nėra suteikta.

d) Jei kyla nuomonių skirtumas ir ginčas tarp Lietuvos ir Signatarų, visų kartu ar vieno jų, del teisės ar fakto klausimo, liečiančio Konvenciją, tai tokį ginčą, jei šalys nesusitaiko, gali spręsti tik Haagos Teismas. Taip buvo garsioje ir mums labai svarbioje Boetcherio byloje.

Jokių kitų teisių signatarai neturi. Daryti kokių nors pasiulymų, kurie butų nukreipti prieš Lietuvos suverenumą Klaipėdos Krašto kaip tat kartais gąsdina musų vakarų kaimyno propagandos organai, jie negali, neturi teisės. Plebiscitas komisaro skyrimas ir panašųs dalykai yra tik nesveikos fantazijos padarai.

Jei sakoma ar rašoma, kad signatarai padarė demaršą, rengiasi įteikti antrą ar dešimtą notą, tai reikia suprasti ta prasme, kad žinomiems politiniams kurstytojams, kaltinant Lietuvą Statuto nuostatų laužyme, signatarai, turėdami teisės iškelti tuos klausimus T. S. Taryboje ir Haagos Tribunole, taigi prisiėmę šiokią prievolę, bet suprasdami savo atsakomybę ir budami atsargųs, nes 1932 metų rugpiučio 11 dienos Haagos Teismo sprendimu Boetcherio byloje buvo jiems labai nemaloni pamoka, jie stengiasi diplomatiniu keliu, draugiškais nuomonių pasikeitimais su Lietuvos vyriausybe, išsiaiškinti visas aplinkybes. Tačiau ir blogiausiu atvėju t.y. signatarams nusistačius atkreipti T. S. Tarybos dėmesį ar pateikti pasireiškusį nuomonių skirtumą išspręsti Haagos Teismui. Lietuvai nėra ko nuogastauti. Ginčą iš esmės gali spręsti ne T. S. Taryba ar signatarai, o tik Haagos Teismas. Stropiai žiurėdama teisingumo ir skrupuliatiškai aiškindama Statuto, ir Konvencijos nuo status, Lietuva gali buti tikra, kad teisėtus jos žygius pripažins ir aukščiausioji pasaulinė Teisingumo įstaiga, Haagos Tribunolas. Dvi bylas jau turėjo Lietuva Haagos Teisme ir abi laimėjo.

Tad visi Trečiojo Reicho propagandos organų gasdinimai signatarais nepagrįsti, o siekia tik pakirsti musų atsparumą, demoralizuoti klaipėdiečius. Tatai privalo įsidėmėti visi lietuviai — tiek Didžiosios tiek Mažosios Lietuvos. Gindami savo teises ir gyvybinius interesus privalome buti tvirti ir ištvermingi ir nepaisyt jokių gąsdinimų bei bauginimų.

"S."

IŠ LAIKRAŠČIŲ

"Darbininkas", Šv. Juozapo Draugijos organas besiginčydamas su komunistų organu "Laisve", pareiškė:

"Kad sumažinus bolševizmui dirvą, tai reikia bedarbius suimti į darbus ir mokėti jiems žmoniškas algas. Reikia panaikint graftą politikoj".

Komunistų laikraštis tokiu pareiškimu visai patenkintas ir sako:

"Ir čia tiesa. Jei tas butų pravesta gyveniman, tai bolševizmui dirva susimažintų".

"Naujienos", lietuvių socialistų dienraštis įsižiurėjęs į tų dviejų laikraščių čia pareikštas mintis, štai kokią išvadą iš to padaro:

"Vadinasi, 'Laisvė' pripažįsta, kad bolševizmą gimdo bedarbės ir darbininkų nepasitenkinimas žemomis algomis. Jeigu nedarbas sumažėtų ir darbininkai pradėtų gauti geresnį atlyginimą, **'tai bolševizmui dirva susimažintų'.**

"Taigi pats komunistų organas čia aiškiai pasako, kad bolševizmas arba bolševikiškas komunizmas **tarpsta masių skurdu.**

"Mums tai nėra naujiena. Mes daug, daug kartų esame nurodę, kad komunizmo filosofija tai — 'juo blogiau, juo geriau'. Dabar patys komunistai prisipažįsta, jogei jų **partijos** interesuose yra, kad darbo žmonėms butų kuo blogiausia.

"Visai logiškai iš šito jų nusistatymo išplaukia tai, kad **komunistai nėra darbo žmonių gerovės šalininkai,** bet kaip tik priešingai: jie geidžia, kad darbo žmonės kęstų skurdą, nes tuomet komunistams yra proga gauti daugiau pasekėjų.

"Štai dėlko komunistai niekuomet nuoširdžiai nekovojo ir nekovoja dėl darbininkų buvio pagerinimo. Jeigu jie ir šnecka apie tokią kovą, tai tik dėl agitacijos.

"Pradžioje, kada komunistai buvo drąsesni ir neveidmainiavo taip, kaip dabar, tai jie atvirai smerkdavo kiekvieną pastangą pagerinti darbininkų buvį, kaipo 'kontr-revoliucinį' dalyką, kaipo "parsidavimą kapitalizmui". Jie priešinosi apdraudai nuo nedarbo, įstatymiškoms reformoms, padidinančioms darbininkų teises, ir net streikams dėl algų. Jie sakydavo, kad visa tai yra 'oportunizmas', 'reformizmas' ir 'revoliucinės darbininkų sąmonės slopinimas'. Girdi, reikia ne reformų, ne 'kapitalizmo lopymo', bet 'tuojautinės revolucijos'!

"Dabar 'Laisvė' pasako tikrąją priežastį, kodėl komunistai taip elgdavosi: jie elgdavosi taip todėl, kad jie buvo įsitikinę, jogi pagerėjus darbininkų buviui **"dirva bolševizmui susimažintų".**

"Šitaip komunistai galvojo prieš 16 metų, kada jie organizavo savo partiją. Šitaip jie galvoja dar ir šiandie, tik jie dabar yra išmokę veidmainiauti ir retai savo tikrasias mintis viešai išreiškia".

Lietuvos Laisvės Paskolos Reikalai

Liepos 1 dieną š. m. prinokusių Lietuvos Laisvės Paskolos bonų išpirkimo darbas liepos ir rugpiučio mėnesiais buvo parašus į tikrą rugiapiutę. Daugelis bonų savininkų skubėjo juos iškeisti į dolerius tai per bankus, per agenturas, tai tiesiog siųsdami į Lietuvos Pasiuntinybę, Washington, D. C. Daugeliui pinigai buvo reikalingi, tat ir skubinosi nuo bonų atsikratyti. Atrodė, kad daugelis galėjo bonus pasilaikyti pas save ilgesniam laikui, imdami nustatytą 5%, bet bevelijo persitikrinti ar tikrai Lietuvos Pasiuntinybė bonus su nuošimčiais apmokės.

Dabar, kai jau visi persitikrino, kad Lietuvos Vyriausybė per savo Pasiuntinybę Vašingtone reguliariai apmoka ir bonus ir kuponus, tai rugsėjo mėnesy bonų keitimo į dolerius skuba visai atslugo. Dabar jau kita kryptis pradeda pasireikšti: kas diena vis daugiau ir daugiau Pasiuntinybėn atsiunčiama bonų, prašant juos pratęsti ilgesniam laikui: tai dviem, tai penkiems, tai dešimčiai metų. Šis apsireiškimas yra suprantamas ir sveikintinas. Tie bonų pratęsimai neabejotinai daromi ne vien ekonominiais sumetimais, bet ir patrijotinis. O toks reiškinys yra ypač aukštai brangintinas, nes jis parodo, kad daugelis bonų pirkėjų 1920 metais aiškiai supranta ir dabartinius Lietuvos reikalus.

Yra dar ir trečioji bonų savininkų kategorija: tai tie, kurie prinokusius bonus pas save tebelaiko ir nesiskubina jų nei keisti į dolerius, nei nesiunčia Vašingtonan del pratęsimo. Taip darydami jie elgiasi visai suprantamai ir išmintingai: jie nieko nenustoja ir nieko nerizikoja; priešingai, jie bevelija sau laisvas rankas turėti, kad po metų ar po kelių metų, reikalui esant, galėtų savo bonus ar išpirkdyti arba ir toliau pratęsti, — Lietuvos Laisvės Paskolos įstatymas jiems užtikrina tuos pačius nuošimčius pilnumoje.

Lietuvos Pasiuntinybės Informacijos Skyrius, Washington, D. C.

PAKVIETIMAS

Šis Amerikos Lietuvio numeris yra 38-tas 1935 metų, arba sutrumpinti — 38 — '35. Pažvelgk ant pirmo puslapio tuojau po antgalviu "Amerikos Lietuvis", ir palygink jį su savo numeriu, kuris yra įspausdintas greta su jusų adresu, ant kurio gaunat Amerikos Lietuvį. Jei jusų numeris yra tokis pat (38 — 35) arba mažesnis, tai reiškia kad jau turi atsinaujint savo prenumeratą. Jei musų skaitytojai nevilkintų savo prenumeratos pasinaujinimo, tai daug prisidėtų prie ekonomijos savo spaudos palaikme šiame depresijos mete. Todel nuoširdžiai Tamstą prašom savo prenumeratą pasinaujint

Šiandien!

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių tvarko ir prižiuri
AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA
Rašo **Dr. G. I. Bložis**, dentistas, Chicago, Ill.

DANTŲ ATSPARUMAS

Daugelis iš musų manome, kad dantis reikia taisyti, tada, kuomet jie pradeda skaudėti, nes aš tą esu patyręs iš praktikos. Kuomet paklausi paciento, kodel tamsta netaisei savo dantų pirmiau, nes jie jau labai išpuvę, dabar sunku besutaisyti, gal but, reikės keletą ištraukti, gauni atsakymą, kad neskaudėjo; reiškia, kad neskaudėjo, tai nereikėjo nei taisyti, nors ir labai buvo išpuvę, nors ir didžiausios duobutės susidarę, kur gali maisto pasilikti ir padaryti burną dvokiančią, kad net negalima pakęsti tos smarvės. Toji smarvė dar ne viskas. Kuomet mes turim burnoje tuos išmatų produktus, arba duobes, mes ten auginame neišpasakytą daugybę bakterijų, kurios eina į musų kuną su kiekvienu valgiu arba rijimu seilių. Tuomi mes nuodijame savo sveikatą — kuną. Na, ir paskui mąstom: kasgi čia yra su mumis, kad aš pradėjau nesijausti. O nepamąstom apie tai, kad mes nuodų turim pilną burną. Pradedame lankyti medicinos gydytoją, kuris kad mus išgydytų suradęs burnoje ligos priežastį siunčia pas dantų gydytoją. Tada ir viskas užsibaigia.

Dantis taisyti reikia tuomet, kuomet dantų gydytojas pasakys, kas reikia taisyti. Nes kas nori turėti gerus dantis ir gerą sveikatą, turi bent vieną kartą į metus nueiti pas dantų gydytoją, kad išvalytų. Tas valymas yra butinas. Nežiurint kaip dažnai vartosi dantų šepetukąą, vis tiek kalkolo druska aplimpa dankulo druskosetaoincmfwypn tis apie smegenis; tos kalkulo druskos nusistoja iš seilių. Gydytojas, išvalęs dantis, pasakys, ar reikia taisyt, ar ne. Suprantama, etiškas gydytojas, o ne kokis feikeris, ne toks, kuris turi iškalbą, kad "dykai egzaminuoja." Suprantamas dalykas, kuomet mažai išpuvęs dantis, tuomet mažai darbo prie jo, mažiau skausmo pacientui ir mažiau medžiagos reikia suvartoti, mažiau lėšuoja pataisyti.

Kas del dantų taisymo, galima pažiurėti iš kitos pusės. Pavyzdžiui, ką mes darom su savo kasdieniniais drabužiais? Ar laukiame, pakol jie suplyšta, ar taisome pamatę mažą skylutę? Suprantamas dalykas, norėdami kad draubžiai ilgiau laikytų, taisome, kaip praplyšę, ir tokiu budu ilgiau juos išnešiojame. Na kodėl taip nepasielgti su dantimis?

Imkim kitą pavyzdį. Dabar daugelis musų turim automobilių. Kuomet mes jį taisome? Tuomet, kai visai nevažiuoja? Visai ne. Taisome jį tuomet, kai pajuntame, kad jis jau pradeda biskį barškėti, tarškėti arba čirkšėti. Bijomės, kad kur pusiaukely nesustotų, nepadarytų vargo ir daug lėšų. Na, o su sveikata, su dantimis, mes taip nesielgiam. Visai nepamąstom, kad musų sveikata, arba dantys, pusiaukelyje arba pusamžyje gali sugesti arba atsisakyti tarnavę

Nepamirškime, kad gamta mums dantis suteikė visam gyvenimui, ir juos reikia prižiurėti tiek, kiek aplinkybės leidžia. Musų sveikata labai daug priklauso nuo dantų sveikumo: juo dantys sveikesni, tuo sveikata geresnė.

KĄ VEIKIA VILNIAUS GELEŽINIS FONDAS

Vilniaus Geležino Fondo diena buvo rugsėjo 1-mą dieną, ir buvo plačiau minima visame pasaulyje, kur tik lietuvių gyvenama. Sąryšy su šiąja diena daug norėjo patirti apie artimiausius Vilniaus Geležinio Fondo darbus. Tuo tikslu "Talkos" spaudos biuro bendradarbis turėjo pasikalbėjimą su Fondo pirmininku prof. F. Kemėšiu.

—Kokia dabar yra fondo organizacija?

—Kasdieninė gyvenimo praktika rodo, kad organizacija, draugija, kokia ji bebutų nepajėgs po savo vėliava sutraukti visus krašto gyventojus. Tai patvirtino ir Vilniui Vaduoti Sąjungos 10 metų praktika. Atsiekti tokiam didžiam tikslui, kaip Vilniaus atvadavimas, yra reikalingos visos tautos jėgos. Jas burti bendram darbui įsisteigė Vilniaus Geležinis Fondas, kurise jau eina ketvirtuosius savo veiikmo metus. Ligi 1934 metų buvo dirbama be didesnių organizuotų pastangų. Tačiau ir tai darbo vaisiai buvo našųs. Visos Lietuvos organizacijos mielai rėmė šį darbą. Jau praėjusiais metais į fondo talką uoliai stojo 200,000 organizuoto Lietuvos jaunimo: šauliai, skautai, jaunalietuviai, pavasarininkai. jaunimiečiai, jaunieji ukininkai ir studentija. Prie Vilniaus Geležinio Fondo komiteto įsisteigė jaunimo sekcija. Šiemet komiteto kilęs sumanymas sekmingesniam darbui steigti nuolatinius fondo komitetus. Rugpiučio mėnesyje visoje Lietuvoje toki komitetai jau susiorganizavo. Į juos įėjo vietos organizacijų atstovai. Komitetai rengs Vilniaus Geležinio Fondo dienos minėjimus, organizuos Vilniaus pasų ir ženklelių platinimą. Šių komitetų suorganizavimas padės Fondo veikimui tvirtą pagrindą.

— Kiek Fondas turi rėmėjų?-

— Šiuo metu Vilniaus Geležinis Fondas jau turi 400.000 talkininkų-rėmėjų. Nuo veikimo pradžios ligi šio laiko Fondo pajamos jau siekia 300.000 litų. Daugiausia tai sumos už Vilniaus pasus ir ženklelius. Nemaža Fondui pajamų duoda ir pasų bei ženklelių platinimo talkos, vajais vadinamos, kurios paprastai buna Vilniaus Geležinio Fondo dienomis.

— Ar užsienio lietuviai dalyvauja fondo darbe?

— Taip. Vilniaus pasai ir ženkleliai platinami netik Lietuvoje, bet ir visose pasaulio dalyse, kur tik lietuviai gyvena: Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Škotijoje, Argentinoje, Brazilijoje, Latvijoje, Prancuzijoje, Čekoslovakijoje, Australijoje ir kitur. Užsieny gyvenantieji lietuviai visuomet jautriai reaguoja į opiuosius tėvynės reikals. Vos buvo atspausdinti Vilniaus pasai ir ženkleliai, Komitetas kreipėsi atitinkamu atsišaukimu į Amerikos lietuvių organizacijas, kurios jautriai atsiliepė. Didelis kiekis pasų ir ženklelių Amerikon buvo pasiųsta dar 1932 metais. Ligi šio laiko ten vyriausiu Vilniaus Geležinio Fondo reikalų tvarkytoju buvo musų generalinis konsulas P. Žadeikis. Paskirtas Lietuvos pasiuntiniu ir įgaliotu ministeriu Vašingtonan, jis Fondo reikalus perdavė vice-konsului Daudžvardžiui. Man pačiam perėjus metų vasarą apsilankius Amerikoje į Fondo talką buvo įtraukta Amerikos lietuvių Rymo Katalikų Federacija, kuri per trumpą laiką jau spėjo neblogai atsižymėti.

— Koki artimiausi Vilniaus Geležinio Fondo darbai

— Ligi šiol svarbiausiu darbu buvo nuolatinių komitetų suorganizavimas, apie kuriuos jau minėjau. Šių komitetų veikimas bus pradėtas spalių mėn., praėjus Vilniui Vaduoti Sąjungos metiniam suvažiavimui. Tame suvažiavime turės buti priimtas ir naujas Fondo statutas. Bendrai, svarbiausias komiteto uždavinys — tai kuo daugiausia pinigų surinkti pavergtų žemių vadavimui. Jeigu pasaulyje yra 4,5 milijonai lietuvių, tai bent 2 milijonai turėtų buti nuolatiniai Fondo rėmėjai. Ir jeigu jie kasmet, nors po 10 centų paskirtų Fondo reikalams, tai pamažu susidarytų didelė suma pinigų, kurios pagelba galėtumėm varyti labai didelį ir labai rimtą Vilniaus vadavimo darbą. Ši riba, mano manymu, ra Fondo veikimo rodyklė. Kol ji bus ne atsiekta, tol Fondo komiteto didžiausias uždavinys bus ieškoti kelių ir priemonių suburti kuo didžiausią skaičių lietuvių į šią didžiąją talką — baigė pasikalbėjimą prof. K. Kemėšis. — **Tsb.**

VOKIEČIŲ MOKSLININKAI ĮRODINĖJA KLAIPĖDOS LIETUVIŠKUMĄ

Klaipėdos kraštas tėra maža dalis vadinamos Mažosios Lietuvos, kurią sudarė lietuvių tautos žmonių apgyventi plotai vokiečių valdomose rytų žemėse. Prieš didįjį karą Klaipėdos nebuvo, nes visas lietuviškai kalbančių žmonių gyvenamas plotas buvo vadinamas Mažąja Lietuva.

Kai dabartinė Klaipėdos sritis atiteko Lietuvai, vokiečiai pradėjo kalbėti apie to krašto nelietuviškumą ir visur skelbti, kad tai iš seno vokiečių apgyventa žemė, į kurią lietuviai tik atsikraustę. Tačiau vokiečiai užmiršta, kad visa eilė jų mokslininkų anksčiau įrodinėjo, jog ne tik Klaipėdos apylinkės, bet visa Mažoji Lietuva nuo seniausių laikų yra vien lietuvių gyvenama. Tai tvirtino prof. dr. Knaake, prof. dr. A. Kurschat, prof. dr. Diels, prof. dr. Brock, Richard Dethnefsen, Aug. Gothilf Krause, prof. dr. Leskien, dr. M. Toeppen, Jeny Kopp, prof. L. Baczko, dr. Bheim — Schwarzbach, A. Skalweit, A. Harnoch, Moszeik, dr. Fr. Tetzner, prof. dr. Bezzenberger, A. Bielenstein Ad. Boetcher, Ad. Ludw. Ewald, dr. O. Hahn, adv. Jordan, prof. dr. Lohmayer, prof. dr. Lullies, dr. Werner Holting, W. Obgartel, J. Sembritzki — A. Bitens, archiv. dr. Schrottmueller, prof. dr. Trautmann, prof. dr. Stettiner, dr. G. Storost, L. Weber, Er. Zurkalowski, dr. A. Zweck, J. Voigt, M. Praetorius, prof. Pierson, dr. W. Kolner, prof. dr. Bock ir t.t. Visi šie mokslininkai griežtai teigia, kad Mažoji Lietuva yra nuo senovės grynai lietuviškas kraštas.

Prof. Knaake savo knygoje, pavadintoje "Ostpreussen", ypač pabrėžia Klaipėdos žemės lietuviškumą: '... Lietuviai, maždaug 150.000 dušių, gyvena ypač nuo Nemuno srovės iki Klaipėdos miesto ir skaitlingiausiai šilutės ir Klaipėdos apskr. Tas pats mokslininkas Lietuvai priskiria ne tik Klaipėdos, bet ir kitus rytų prusų kraštus. Rašydamas apie Maž. Lietuvos gamtą, jis sako: "Gamtos grožybėmis Lietuva nepasižymi, išskyrus Įšrutį, Tilžę, Ragainę ir Klaipėdą". Taigi jis aiškiai pasako, kad Lietuvoje yra ir Tilžė su Įsručiu. Prof. Kurschat, kalbėdamas apie to krašto gyventojus, sako, kad jie yra sveikos ir geros rasės ir kariuomenėje mėgsta tarnauti dragunuose ir ulanuose. Jų poezija susidedanti iš daugelio liaudies dainų.

Dokumentų Klaipėdos krašto ir rytų prusų lietuviškumui įrodyti nemažai randame ir kitų mokslininkų veikaluose. Dr. M. Toeppen rašo: "Lietuviškos valdymo sritys (prusuose) buvo šios: Įsrutis, Tilžė ir Klaipėda. Prof. dr. F. Kurschat lietuvių kalbos sienas apibudina šitaip: "Lietuvių kalba yra vartojama šiaurinėje rytprusių dalyje — miestų Labguvos, Klaipėdos, Tilžės, Ragainės, Pilkalnio, Stalupėnų, Gumbinės, Įsručio, Darkiemio, Geldupės srityse iki Angerburgo, — taip pat vakarinėje rusų valstybės dalyje, butent Kauno, Vilniaus, Gardino ir Suvalkų arba Augustavo gubernijose. Lietuvių kalbos siena eina labiausiai į šiaurę nusikišusio jos šiaurinio punkto Baltijos pajuryje maždaug nuo Rusijos pasienio vietovės Palangos, pietų linkui išilgai Baltijos jurų iki Klaipėdos, nuo ten išilgai Kuršių įlankos ir Deimenos upės iki Tapuvos. Nuo čia ji tęsiasi išilgai Priegliaus anapus Vėluvos Įsručio linkui... Kaip kitose kalbose, taip ir lietuvių yra susidariusios įvairios tarmės, bet jos toli gražu nėra viena nuo kitos taip nutolusios, kaip kad, pav., vokiškosios... Keliaujant man po Lietuvą, mane visur lengvai suprasdavo".

Ag. Harnoch apie religinę buklę Klaipėdos krašte taip rašo: "Priekulės apylinkių gyventojai lietuviai senovėje priklausė lietuviškajai Klaipėdos bažnyčiai, ir nuo 1587 metų jie buvo pastorizuojami liet. Klaipėdos diakonu..." Apie Klaipėdos miesto bažnyčias rašoma. kad "senoji liet. bažnyčia — tai antroji iš vyskupo autoriteto perėjusi Šv. Jono bažnyčia... pamaldos anksčiau joje buvo atliekamos tik lietuviškai".

Prof. Fr. Tetzner taip pat įrodinėja, kad liet. kalbos sritis dar 17 amž. apėmė plotą nuo Karaliaučiaus iki Palangos. Savo veikale "Slaven" apie Mažą Lietuvą jis šitaip rašoš: "Prieš 300 metų čia beveik niekur neskambėjo vokiškas balsas".

Visi čia minėti mokslininkai pripažįsta, kad lietuviai yra seniausi Mažosios Lietuvos senovės gyventojai.

Prof. L. Baczko savo "Prusų istorijoje" rašo šitaip: "Kadangi mums žinomi seniausi prusiški vardai gali buti išaiškinami lietuvių kalba, tai daroma išvada, kad Prusija šimtmečių bėgyje prieš vokiečių ordino atėjimą buvo gyvenama lietuviškai kalbančių tautų... žiliausios senovės gyventojai Prusijoje buvo lietuvių tautos kilmės".

KLAIPĖDOS KRAŠTAS NE TIK KAD NĖRA VOKIŠKAS, BET NĖRA IR LATVIŠKAS

Tą kartais mėgina įrodinėti kai kurie vokiečių mokslininkai. Prof. dr. A. Bezzenberger savo veikal "Kurisch Nehrung" rašo: "Kuršių įlankos pietų rytinis krantas savo gyventojais visados yra buvęs lietuviškas ir kad Klaipėdos apylinkė senovėje butų buvusi latviška sritis, yra jau ir todėl nepanašu į tiesą, kad jos užnugarys — nežiurint gal poros kolonijų — nuo baltų istorijos pradžios visada yra buvęs grynai žemaitiškas". Kuršių Neringoje gyvenančius Kuršių žvejus prof. Bezzenbergeris laiko vėlesnių laikų kolonistais.

Čia duotos citatos aiškiai rodo Klaipėdos krašto praeities lietuviškumą. Vėlesniais laikais ten vokiečių atsirado tik dėl stropiai varomo germanizacijos darbo, kuris jau buvo pradėtas kryžeivių laikais. Apie tuos kryžeivių laikus dr. A. Zweck savo veikale rašo: "Baisųs vyrai su baltais apsiaustais, kurie išjudino lietuvius iš taikingo ramumo, šeimininkavo krašte barbariškai".

Šiuo metu Klaipėdos krašte vokiškai kalbama tik miesteliuose ir dvaruose, nes jų gyventojai yra daugiausia arba atėjunai arba suvokietinti lietuviai. Krašto kaimuose pilna lietuviškos senovės, kuria nedaug paveikė ir per 700 metų vokiškieji papročiai. Taip pat lietuviškos yra ir Tilžės bei Labguvos sritys. ("Letuvos Aidas")

AMERIKOS LIETUVIO SPAUSTUVĖJE ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

NAUJOS KNYGOS KĄ TIK ATVEŽTOS IŠ LIETUVOS

Vaikų Auklėjimo Vadovėlis Motinoms	35c
Aukso Knygelė, Apie Mandagumą Vyrams	35c
Geografija: Azija, Amerika, Australija, Afrika	$1.40
Pasakojimai Iš Gyvulių Gyvenimo	$1.00
Laiškai Busimąjai Sužadėtiniai	75c
Dramblys Karis, (Mukerdži)	$1.00
Šešėlių Žmonės, Sacchetti	50c
Meilės Prakeiktos Sielos	75c
Špionažo Paslaptys, (1914 — 1918 m.)	75c
Mokslo Pasakos Ir Pasakojimai	$1.00
Pirmieji Žmonės Mėnulyje	$1.40
Juros Vilkai, 2 Tomai	$1.50
Aistrų Kova	50c
Snaudžiantis Milžinas	$1.40
Paslaptingas Radinys, Nikas Karter's, 63 pusl. knygelė	35c
Rudolfo Valentino Gyvenimas, E. Ramond	50c
Kaip Apsisaugoti Nuo Ligų, Dr. E. M. Geravičius	50c
Į Aukso Šalį, Joseph Spillman, S. J.	50c
Pilsudskis, Aldanavo	50c
Žydų Rinktinės Apysakos, Vertimai	$1.00
Dubrovskis, Puškino	50c
Mėlynoji Ranka, E. Wallace	$1.00
Zuzi Soka, A. Narkevičius	$1.00
Durys Su Septyniais Užraktais, E. Wallace	$1.00
Dvasios ir Žmonės, Z. Lagerloff	50c
Raudonasis Ratas, Edgar Wallace	75c

NAUJI TEATRU VEIKALAI

1. Lietuviškos Vestuvės, V. Galinaitis — 2 Veiksmų, 4 paveikslų vaizdas	50c
2. Šėtono Karalystė, P. Vladimirovas, Dviejų Vaizdų Pasaulinė Tragedija	50c
3. Perkunija, A. Ostrovskio — Penkių Veiksmų Drama	50c

Kreipkitės
AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNAS
14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

VIRŠ 40 TUKSTANČIŲ LIETUVIŲ SUAUKOTŲ PINIGŲ NUEIS VĖJAIS?

Pereitos savaitės Sandaros numery štai ką rašo apie Transatlantinio Lietuvių Skridimo Sąjungą:

Lituanikai II beliko vos kelios dienos skridimui per Atlantiką. Atrodo, kad visas sumanymas turės žlugti, nes rudens laikas nėra prielankus orlaiviams viršuj šiaurės vandenyno. Neįvykinus skridimo 40 tukstančių žmonių pinigų nueitų vėjais.

Jeigu Lituanika II neiškris bėgyje pastarųjų dviejų, trijų dienų, tai galime buti tikri, kad skridimas neįvyksta. Rugsėjo mėnuo yra galutina riba trans-Atlantiniams orlaivininkams. Apie šį laiką atmosfera pasikeičia blogon pusėn. Kanadoj, Newfoundlande ir viršui vandenų kyla ukanos, šalčiai ir vėtros. Nors apie Chicagą, New Yorką butų kuogražiausias oras vienok šiaurėj gali buti visai kas kita.

Geriausias laikas skridimui jau praėjo. Gegužis, birželis, liepos ir rugpiutis jau toli užpakaly. Tame tarpe buvo gražių dienų, patogių skridimui, bet Lituanika II nesijautė gana prisirengusi, kad tą dieną išnaudoti. Mes čia nekaltinam leit. F. Vaitkaus; ne jis buvo bosu. Visą vadovybę turėjo pasiėmę į savo rankas dvi ypatos, kurios mažai ką išmanė apie painų orlaivio motoro mechanizmą. Jų uždavinys buvo išnaudoti skridimą savo laikraščio naudai ir kuodaugiausia paleisti į visuomenę dumų.

Nejvykus skridimui, mes toli gražu nesidžiaugtumem. Tai butų perdidelis medžiaginis ir moralis nuostolis visiem Amerikos lietuviam. Į Lituaniką II sudėta virš 40,000 dol. Šiais laikais, tai milžiniška suma pinigų. Apart pinigų, čia rišasi ir garbės dalykai. Lietuva tikėjo, kad skridimas įvyks. Komiteto vadai aklai tvirtino, kad orlaivis gali lėkti bile kokiose oro sąlygose ir sumušti visus rekordus. Kodėl gi tie pažadai neišpildyti? Kam buvo stengmąsi kvailinti ir suvedžioti duosnią Amerikos lietuvių visuomenę?

Beliko tik kelios dienos ir po to, šie klausimai turės buti atsakyti.

Nuo Red.: Jau tos kelios dienos praėjo ir rodas jau laikas ALTASS išduot iš savo darbų apyskaitu ir išaiškint priežastį suvyliotų žmonių, kurie tuos $40,000 suaukavo.

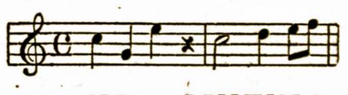

NAUJA MUZIKA

Iš Operetės "Lietuvaitės"
tinkama
Chorams, Solistams ir šiaip Muzikos Mėgėjams
Parašė J. STEPONAITIS, muziką pritaikė J. ŽILEVIČIUS
Čia sužymėta Visos Operetės "Lietuvaitė" Dainos:

1)—Užtraukim, Jaunime—
2)—Ramiai Miegok ——
3)—Vaikščioja ——
4)—Vėl Susirinkom ——
5)—Sveikas Drutas ——
6)—Kur Mano Panytėlė—
7)—Šokim, Šokim ——
8)—Sveiki, Druti ——

.25

Chorai užsisakydami nemažiau 50 egz. kiekvienos dainos atskirai, parduosim po 5c egzempliorą. Muzikos formatas didelis, 9¼ x 12¼ colių. Jei choras iš čia sužymėtų gaidų pasirinks keletą ir prisiųs mums po 25c už kiekvieną egzempliorį, o paskui užsisakytų 50 kopijų, pinigai bus atskaityti prie velesniojo užsako. Kreipkitės:

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

KĄ PASAULIO LIETUVIŲ KONGRESO DALYVIAI MATĖ LIETUVOJE

kongreso dalyviai matė lietuvoj

Pirmojo pasaulio lietuvių kongreso dalyviai, atvykę į savo ir savo tėvų gimtąją žemę — Lietuvą, čia turėjo gražios progos pamatyti jos darbus, jos didelę pažangą visose gyvenimo srityse, susipažinti su juos dvasiniu bei medžiaginiu gyvenimu, pažinti jos kovas del savo neprikla usomybės išlaikymo ir t. t. žodžiu, užsienio lietuviams buvo rodoma ir aiškinama viskas, ko tik patys panorėjo.

Pirmiausia, pasaulio lietuvių kongreso dalyviai buvo plačiai supažindinti su laikinąja Lietuvos sostine Kaunu, su jos gyvenimu ir jos apylinkėmis. Svečiai stebėjosi visa eile didelių, puošnių miesto rumų, kurie pastatyti tik prieš kelis metus. Jiems ypatingai didelį įspudį paliko Lietuvos Banko, Teisingumo ministerijos, Žemės Banko, Kauno apskrities savivaldybės, Vytauto Didžiojo muziejaus ir kitų naujų pastatų rumai. Jie sakė, kad šiuos rumus perkėlus už vandenynų ir pastačius greta Amerikos panašių įstaigų, amerikiečiams tektų jų pavydėti. Vienas Amerikos lietuvis net išsireiškė, kad Lietuvos Banko rumuose Amerikos milijonieriai geriau sutiktų laikyti savo pinigus, negu dabartiniuose Amerikos bankuose, nes Lietuvos Bankas ir puošnesnis ir atrodo saugesnis. Užsienio lietuviai Kaune dar susipažino su įvairiais muziejais, bažnyčiomis, senuoju miestu, jo siauromis gatvėmis, istoriniais namais. Greta to, jie susipažino ir su naujuoju miestu, žaliuoju kalnu, kuris prieš keliolika metų buvo tik vėjo nešiojamas smėlynas. Taip pat jie susipažino ir su Kauno priemiesčiais.

Kongreso dalyviams dar buvo parodytos gražesnės ir žymesnės Kauno apylinkės: Pažaislis, Napoleono kalnas, Mickevičiaus slėnis, Zapyškis su jo seniausia, Vytauto Didžiojo statyta bažnyčia. Be to. jiems dar buvo parodytos pakaunės vasarvietės — kurortai: Aukštoji Panemunė, Lampėdžiai, Kulautuva, Kačerginė ir kit.

Kaunu ir jo apylinkėmis Lietuvos lietuviai niekados dar nepasitenkina. Jie brangius svečius visados supažindina ir su visu kraštu. Taip yra visados, taip buvo ir šį kartą. Rugpiučio 13 d. keli šimtai užsienio lietuvių išvyko susipažinti su Lietuvos pietine dalimi ir su Dzukijos gyvenimu. Jie aplankė Prienus, Lietuvos sveikatos šaltinį — Birštoną su jo garsiomis gydyklomis, Punią; taip pat lankėsi pademarklinyje, susipažino su jo žymesnėmis vietomis. Jie lankėsi Liškiavoje, Perlojoje, Varėnoje, Alytuje. Varėnoje ant Merkio tilto gausus burys užsienio lietuvių iš pačių pačių pavergto Vilniaus krašto lietuvių girdėjo jų skundus ir skurdų, okupantų suvargintą gyvenimą. Čia užsienio lietuviai rankas iškėlę iškilmingai prisiekė darbu ir aukomis vaduoti Vilnių.

Nors dabar Lietuvoje, kaip ir visame pasaulyje yra sunkesni laikai, tačiau užsienio lietuviai patys įsitikino, kad Lietuvoje dar nėra taip sunku ir bloga, kaip kad yra kitur. Jie patys pareiškė, jog yra svarbiausia tai, kad Lietuvos gyventojai jokio sunkumo nejaučia su maistu, nes yra jo didelis perteklius. Visai teisingai svečiai pastebėjo, kad Lietuvoje esami ukiški sunkumai pasidarė tik del perdidelio maisto produktų ir ukio gaminių pertekliaus. Šiaip jau, Lietuvos gamta svečius žavėjo, teikė jiems jaunų dienų prisiminimų, kėlė širdyje tėvynės ilgesį ir norą ką nors Lietuvai naudingo padaryti. O pavergtų lietuvių gyvenimas, tas skersai Lietuvos kuną einantis kruvinas piuvis — administracijos linija kėlė tauriąmeilę ir Laisvės troškimą Vilniaus kraštui.

kongreso dalyviai matė lietuvoj

Kongreso atstovams rugpiučio 13 d. buvo bene vienintėlė proga pamatyti dirbančią ir tėvynės gynimo darbams besiruošiančią Lietuvos kariuomenę. Tą dieną kongreso atstovai, Tsb. vedėjo Ant. Bružo vadovaujami, lankėsi kariuomenės vasaros stovykloje Gaižiunų poligone. Nuvykę anksti rytą, jie jau rado kariuomenę bežygiuojančią į "kautynių" lauką. Netrukus ir svečiai pateko į tariamo karo lauką. Iš kelių kalnelių ir aukštumų jie stebėjo kariuomenės dalių — "mėlynųjų" ir "raudonųjų" užimtas pozicijas. Smalsesnieji čia turėjo progos net pašaudyti iš kulkosvydžių ir kitų ginklų. Besidomėdami kariuomenės manevrais, užsienio lietuviai nuo poligono lauko rinko granatų skeveldras, jas rupestingai vyniojo ir sakė, kad jas vešis į savo gyvenimas vietas, parodys savo artimiesiems ir pasakos jiems apie Lietuvos kariuomenės darbus. Gi jiems patiems tai bus gražiausias Lietuvos laisvės gynėjų prisiminimas. Užsienio lietuviams poligono viršininkai suruošė pietus per kuriuos buvo pasakyta daug kalbų. Pirmiausia, visus svečius pasveikino poligono viršininkas pulk. Vitkauskas, pažymėdamas, kad poligono gyvenime tai nepaprasta diena, nes susitinka kelių kontinentų lietuviai. Jis ragino svečius pažinti, pamilti ir stiprinti Lietuvos kariuomenę, kuri apgynė nepriklausomybę ir kuri atvaduos Vilnių. Svečių vardu kalbėjo S. A. Trečiokas, kun. Ambotas, adv. Grišius, V. M. Čekanauskas ir kiti. Jie pažymėjo, kad Lietuvai esant pavojuje, užsienio lietuviai, užsienio lietuviai suvažiuos iš viso pasaulio ir drauge su kariuomene stos tėvynės laisvę ginti.

Antrą kartą užsienio lietuviai Lietuvos kariuomenę matė per jos viešą pasirodymą, rugpiučio 15 d. Tai įvyko Kauno karo aviacijos aerodrome. Pirmiausia, kuopa išpildė grupinę mankštą, kautynių skyrius parodė puolimą ir ryšių šunų pratimą; paskui toji pati kuopa pro žiurovus praėjo dainuodama: "Leiskit į tėvynę, leiskit pas savus". Tai gili ir graudi daina, kuri ne vienam užsienio lietuviui išspaudė gailias ašaras. Be to, šaulių degazatorių komandas parodė figurinį važinėjimą risčia ir šuoliais; taip pat parodė ir baterijos išvažiavimą į atviras pozicijas. Gusarų eskadronas pademonstravo kirtimus, durimus ir raitelių žaidimus, kurie visiems darė gilaus įspudžio. Gale dar praužė penki lėktuvai rikiuotėje, o vienas lėktuvas išpildė kelis aukštojo pilotažo numerius. Pabaigoje kariuomenės pasirodymo svečiams buvo parytas gražus netikėtumas — "oro traukinys". Tai lėktuvas iš Nidos, iš sklandymo mokyklos atvežė sklandytuvą, kuris, tarp vėjų ir audrų sukiodamasis, labai gražiai nusileido iš 1000 metrų aukštumos.

Šias vietas ir įdomumus pasaulio lietuvių kongreso dalyviai matė visi. Tačiau dar daugiau jų svečiai matė patys, nes po kongreso dar daug jų ilgesniam laikui liko Lietuvoje, arčiau susipažinti su jos vispusišku gyvenimu. Tsb.

NAUJOS ATVIRUTĖS IŠ LIETUVOS PARSIDUODA PO 10 CENTŲ

I	II
Lietuvos Laikinė Sostinė — Kaunas	ĮVAIRŲS VAIZDAI
Vaizdas iš Aleksoto [torius	Skalbėjos
Vaizdas iš Finansų Ministerijos	Salantai
Nemunas Prie Tunelio	Pirmoji Vaga
Prezidento Rumai	Vytauto Prisiega
Lietuvos Banko Vidus	Palanga — Upė Ronža
Devintinių Procesija	Ukio Darbai
Bazilikos Bažnyčios Vidus	Avių Ganykla
Karo Muzėjus Išlauko	Rugiapiutės Baigtuvės
Panemunių Miškas	Palanga Iš Juros
Į Žaliąjį Kalną	Žaslės Į Lauką
Gelžkelio Stotis	Kulimas Javų Aukštaičiuose
Vytauto Didžiojo Bažnyčios Al-	Lietuvio Ukininkų Tipas
Karmelitų Bažnyčia	Ir Mes Rugius Kertam
Mickevičiaus Namukas	Vežimas Važiuoja
Karo Muziejaus Vidus	Klaipėda
Iš Orlaivio	Krauna Šieną Į Vežimą
Bendras Vaizdas	Rugiapiutės Baigtuvės

AMERIKOS LIETUVIS
14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

PREL. ALEKSANDRAS DAMBRAUSKAS

(JO 75 METŲ AMŽIAUS SUKAKTUVĖMS)

Rugpiučio 27 d. Lietuvoje buvo minimos įžymaus Tėvynės, Bažnyčios ir mokslo darbininko prelato Aleksandro Dambrausko — Jakšto 75 metų amžiaus ir 45 metų mokslo bei literatūros darbo sukaktuvės. Jubilijatas gimė 1860 m. rugpiučio 27 d., Ukmergės apskr., Pagirio valsč., Kuronių kaime. Dešimties metų budamas, Jakštas neteko motinos ir Vaičiunų, motinos brolio, šeimynoje pramoko lenkiškai skaityti maldaknygę, nes tuo laiku lietuviškų dar nebuvo. Netrukus jį savo globon paėmė dėdė kun. St. Dambrauskas, Kriukų klebonas, kuris jį leido į Šiaulių gimnaziją. Ją baigęs, 1880 metais įstojo į Petrapilio universiteto gamtos — matematikos fakultetą. Tačiau čia suprato, kad budamas mokytoju, vargiai galės gyventi Lietuvoje ir dirbti bundančios lietuvių tautos labui. Del to kitais metais universitetan nebegrįžo, o jau stojo į Žemaičių kunigų, seminariją Kaune. 1884 metais pati vyskupija jį savo lėšomis pasiuntė į Petrapilio dvasinę akademiją. Tiek seminarijoje, tiek akademijoje anais laikais lietuviškos dvasios nebuvo nė kibirkštėlės. Tačiau svetima įtaka bei aplinkumą Jakšto lietuviškumo nė kiek nepalaužė. Atvirkščiai, juo gilyn ėjo jo mokslas, juo labiau tvirtėjo tautiškas nusistatymas. 1888 metais Dambrauskas baigė dvasinę akademiją ir buvo paskirtas Panevėžio realinės mokyklos kapelionu. Jau pačioje savarankiško darbo pradžioje, jis ėmė griežtai protestuoti, kam mokiniai katalikai verčiami melstis rusų cerkvėje. Už tai jis vieneriems metams pateko į Kretingos vienuolyną, o paskui penkerius metus buvo ištremtas į Rusijos gilumą, į Ustiužnos miestą.

Tolimas, svetimas kraštas, svetimi žmonės, priverstinis neveiklumas, rodės, niekais pavers išeitąjį mokslą, sugniuždins jo pasiryžimus, ištižins energiją. Tačiau ir tokioje nykioje aplinkumoje jubilijatas paliko tuo tvirtabudžiu kun. Al. Dambrausku — Jakštu. Jis dar labiau gilinasi moksle ir parašo knygą, kurioje atremia provoslavijos priekaištus katalikybei. Be to, parašė kosminio ratavimo teorijos kritiką, o nuo 1891 m. tapo kun. Juozo Tumo — Vaižganto redaguojamo laikraščio "Apžvalgos" bendradarbiu. Jakštas Ustiužnoje dar susidraugavo su dr. Vincu Pietariu. Jis kun. Dambrauskui vakarais pasakodavo įvairius nuotykius apie gimtąjį kraštą. Tai pastebėjęs, jis Pietariui patarė rašyti. Pirmuosius Pietario raštus pats kun. Dambrauskas perrašinėdavo ir siųsdavo "Apžvalgai". Tuo budu, Jakštas Vincą Pietarį laimėjo lietuvių literaturai. Rupindamiesi musų tautos ateitimi, jie galvojo, ar negalima butų lietuvius iškelti į Ceiloną, Madagaskarą ar Argentiną, kur jų niekas negalėtų nutautinti. Be to, jiedu buvo sugalvoję projektą po vandeninio laivo, kuriuo butų galima išsprogdinti visą Rusijos laivyną. Tai, žinoma, tik svajingi protavimai. Tačiau jie ryškiai parodo, kad ir sunkiame ištrėmime budamas jubilijatas nenustojo rupintis tautos reikalais.

Galey 2 Prel. Alek. Dambraus

Kun. A. Dambrauskas, grįžęs iš ištrėmimo į Kauną, tik po ketverių metų buvo paskirtas žemaičių kunigų seminarijos mokytoju. Buvo ir žemaičių vyskupo M. Paliulionio sekretorium. Stipri kun. Dambrausko asmenybė visados, kad ir blogiausiomis sąlygomis, vertė jį dirbti tautinės kulturos darbą. Iš jo išaugo stambi lietuviškos publicistikos ir poezijos jėga.

1902 metais kun. Dambrauskas skiriamas Petrapilio dvasinės akademinios profesorium. 1906 metų vasarą jis paliko akademijos murus, nes nenorėjo buti atskirtas nuo gyvojo lietuviškosios visuomenės darbo, ypač tuo laiku, kai tėvynėje kilo smarkus pasipriešinimas prieš caro valdžią, kai gyvam tautiniam darbui buvo reikalinga stiprių jėgų. Grįžęs į Kauną, kun. Dambrauskas ėmėsi laisvo lietuviškos kulturos darbo. Jis įsteigė šiandien plačiai žinomą šv. Kazimiero draugiją knygoms leisti, 1907 metais įsteigė literaturos, mokslo ir politikos mėnesinį žurnalą "Draugiją", kuris ėjo ligi 1923 metų. Jis dalyvavo visuose lietuvių darbuose, iškovojant tautinei lietuvių kulturai laisvę. 1914 metais kun. Dambrauskas buvo paskirtas Žemaičių kapitulos prelatu.

Prel. Dambrauskas — Jakštas — hagiografas, asketas, apologetas, teologas, filosofas, jis — matematikas, publicistas, menininkas, moralizatorius, satyrikas; jis — kritikas, bibliografas, redaktorius, leidėjas, organizatorius. Tiek gyvenimo sričių apima jo protas. Ir tai del to, kad jis nuolatos skaito, seka daugelio mokslų pažangą. Jubilijatas yra žymus ir matematikas. Už matematikos darbus jis gavo Vytauto Didžiojo universiteto garbės daktaro laipsnį. Teologijos ir filosofijos klausimais prel. Dambrauskas parašė ištisas studijas. Jo darbams priklauso: "Mokslas ir tikėjimas", "Didžioji realybė ir Dievas", "Mažytės mintys apie didžiuosius klausimus" ir kt.

Jubiiljato raštai, parašyti per 45 metus, sudaro gražią biblioteką. Juose paberta tukstančiai naujų minčių, gražių sumanymų įvairiais gyvenimo klausimais. Savo talentu, savo giliu mokslu, savo didžiais darbais lietuvių tautos ir tautinės kulturos labui, prel. Aleksandras Dambrauskas — Adomas Jakštas iškilo į Lietuvos mokslo ir visuomenės aukštybes. Tsb

Rugsėjo Aštuntoji – Lietuvių Tautos Šventė

Rugsėjo 8-ta buvo lietuvių tautai ypatinga diena. Tai tautos šventės diena. Ji pradėta švęsti nuo 1930 Vytauto Didžiojo metų. Iš to jau matyt šios šventės reikšmė, kaip musų tautinio susikaupimo ir tautiškų apeigų šventė.

Be abejojimo, tautos šventė turi buti skiriama tiek nuo bažnytinių, tiek nuo valstybinių švenčių. Bažnytinės šventės yra tikybinio pobudžio. Jas švenčia tikintieji. Kadangi lietuviai priklauso įvairioms tikyboms, tai ir bažnytines šventes jie turi įvairias. Taip pat valstybinės šventės pareina nuo valdymo formos. Pavyzdžiui, monarchijose yra švenčiamos karaliaus gimimo, jungtuvių arba vardo dienos. Respublikos paprastai yra laikomos valstybinėmis šventėmis nepriklausomybės arba respublikos paskelbimo diena. Keičiantis valdymo formai, paprastai keičiasi ir valstybinės šventės. Taigi, ir valstybinės šventės gali buti įvairios.

Kas kita yra tautos šventė. Kaip tauta yra vieninga ir nekeičiama, taip ir tautos šventė gali buti tik viena. Mes, lietuviai, savo tautos šventei pasirinkome rugsėjo aštuntąją, nes toji diena yra stipriausiai surišta su musų tautos genijaus Vytauto Didžiojo atminimu. 1430 metais rugsėjo 8 dieną, Vytautas Didysis vainikavosi karaliaus vainiku, tuo pabrėždamas Lietuvos ir Lenkijos valstybių skirtingumą bei Lietuvos savarankiškumą. Šiuo žygiu Vytautas Didysis norėjo sulaužyti visas Jogailos su lenkais sudarytąsias unijas.

Vytautas Didysis yra musų tautos garbės ir didybės simbolis. Del to, minėdami tautos šventę, mes geriausiai galime semtis stiprybės iš praeities rugsėjo aštuntąją dieną. Tą dieną, sekdami musų Tautos himno žodžius, mes galime prisimnti musų tautos garsią praeitį, prisiminti Vytauto Didžiojo musų tautai nurodytus kelius ir susikaupę pasisemti ryžtumo ir dabar tais keliais eiti.

Tautos šventės dieną mes galime ne tik prisiminti, bet ir palyginti anuos garbingus musų tautos gyvenimo laikus su dabartiniais ir pažiurėti, ko mums truksta. Vytauto Didžiojo laikais Lietuva buvo viena galingiausių Europos valstybių. Jos valdžia buvo išplėsta nuo Baltijos ligi Juodųjų jurų, o jos įtaka siekė toli už jos žemių. Šiandien, deja, musų tauta yra suspausta tarp didelių kaimynų. Jos žemes šie kaimynai, vienas ankščiau, kitas vėliau pasidalino tarp savęs. Negana to, klastingi lenkai iš Nepriklausomosios Lietuvos išplėšė pačią sostinę Vilnių. Del to šiandien musų tautai yra kilęs sunkus uždavinys — vėl surinkti lietuvių gyvenamas žemes, o pirmoje eilėje atvaduoti savo pagrobtą sostinę. Štai ką mes, lietuviai, turime dar kartą pasižadėti visomis išgalėmis vykdyti.

Tuo budu, tautos šventė visiems lietuviams turi virsti diena ryžtumo siekti musų tautos garbingų idealų, įvykdant jos išorinę vienybę. Tačiau nemažiau šiandien yra svarbi ir lietuvių tautos vidaus vienybė. Šioji vienybė buvo ir bus tautos galybės pagrindas. Tautos šventė ir šiuo atžvilgiu yra mums geras prisiminimas. Pačia savo esme tautos šventė yra diena, kada turi buti užmiršti grupiniai kivirčai, kada kiekvienas tautos narys turi pakilti aukščiau savo asmens arba savo partijos reikalų ir turėti galvoje vieną visiems bendrą tautos mintį. Kiekvienas lietuvis tautos šventės dieną turi prisiminti, kad jis yra tos pačios lietuvių tautos sunus, gimęs po ta pačia Lietuvos saule, kvėpavęs tuo pačiu Lietuvos oru, užliuliuotas tomis pačiomis močiutės dainomis, gyvenąs tuos pačius tautos džiaugsmus ir vargus. Visa, kas mus skiria tautos šventės dieną turi buti atmesta, užmiršta. Tik tada rugsėjo aštuntoji bus tikra tautos šventė, tautos idealų triumfo diena. Rugsėjo 8-tą d. visuomet turime į savo širdis įdėti daugiau darbo ir meilės Lietuvai ir visai lietuvių tautai. Nesvarbu, kur lietuvis gyvena, svarbu, kad visi tautos vaikai vienodai jaučia savo tėvynės riekalus, moka vienas antrą suprasti ir susiklausyti. Tegul ši rugsėjo aštuntoji bus musų naujo, ryžtingo darbo ir musų tikrojo lietuviško džiaugsmo pradžia.

SKAITYKYT ir PLATINKIT AMERIKOS LIETUVĮ

PRANEŠIMAS

Amerikos Lietuvis
Į LIETUVĄ TIK $2.

Kurie turi užrašė į Lietuvą "Amerikos Lietuvį" ir jau jų prenumerata yra išsibaigus — prašom panaujint. Taipgi nurėtume paprašyt ir pačių Lietuvos skaitytojų atsikreipt į savo giminaičius Amerikoje gyvenančius, kad jie iš naujo panaujintų arba užrašytų Amerikos Lietuvį.

Amerikos Lietuvio prenumeratos kaina Suv. Valstijose $1.50 Užrubežy—Lietuvoje $2.00.

Dabar pabrangėjus į užrubežį laikraščio persiuntimo kainai, ilgai už dyką siuntinėt negalėsim. Ir kad nereiktų laikraščio persiuntinėjimo sustabdyt, prašome pasiskubint jį atnaujint.

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Parašė P. JURGĖLA

TURINYS: Dariaus ir Girėno gyvenimo ir veikimo apžvalga. Skridimas per Atlantą. Soldino miško paslaptis. Žygio atgarsiai pasauly. Dariaus ir Girėno nuopelnai aviacijai ir musų tautai. Poezija apie LITUANIKĄ. Skridimo rėmėjai ir rėm. komitetai.

384 pusl. su 86 paveikslais; tvirti viršeliai. KAINA $1.50, siunčiant paštu 1.65.

Reikalaukite:

Amerikos Lietuvis
14 VERNON STREET
Worcester, Mass.

Laineris
VALYTOJAI — 73 Green Gatvės — DAŽYTOJAI
KOSTIUMAI - PALTAI - SUKNĖS
GRAŽIAI IŠVALYTI
ATYDŽIAI IŠPROSYTI
SUTAISYTI IR
GUZIKAI ĮSIUTI
70c
Aukštos Rušies ir Atsakomingas Patarnavimas
Dial 5-5281

Ben. Mendelsohn
ADVOKATAS
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.
Tel. 5-3865 Res. 2-4233

Ofiso Tel. 5-2576 Room 527
Charles W. Tamulonis
Lietuvis Advokatas
Namų Tel. 3-3631
390 Main g-vės—Worcester, Mass.

F. A. Vaišnora, M. D.
(VEIKSNER)
LIETUVIS GYDYTOJAS
OFISO VALANDOS:
Nuo 10—12 ryte; nuo 2—4 dienos ir nuo 6—8 vakare
(Sekmadieniais sulig susitarimo)
Tel. 5-7810
96 Vernon G-vės, Worcestery

R. V. Westlin, M. D
Gydytojas
Baigęs Mokslą Suomijoj
OFISO VALANDOS:
Nuo 10-11 ryte; nuo 2-3 dienos ir nuo 7-8 vakare
Trečiadieniais — nuo 10-11
45 Prospect Street
Fitchburg, Mass.

MESSIER'S DINER
Pabandykit Pas Mus Syki Pavalgyt ir Pasisveikuot Naujai Įrengtuose Pudelėse.
49 Millbury Gatvės

MOTIEJUS A. ČIVINSKAS
Vienintėlis Lietuvių Graborius Worcestery
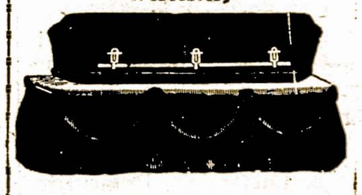
Patarnauju laidotuvėm ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą. O 25 mylių atstume nuo Worcesterio, susisiekimo reikaluose, patarnauju už dyką. Kreipkitės— Tel. 5-5898
340 HARDING STREET

SU DVIDEŠIMT TREČIA RUGSĖJO DIENA PRASIDEDA RUDUO, JAU PAUKŠČIAI SKRENDA Į ŠILTUOSIUS KRAŠTUS

Arėjas Vitkauskas

UNDINĖS INTERVJU
AMERIKONIŠKA NOVELĖ

Mičigano drumzlinos bangos lužta prie kranto ir, kaip patiesalas, bėgdamas kranto smėliu siekia suolelį. Kairėje stovi Flemingo. Ne paukštis Mičigano krante, bet Čikagos dangoraižis — apartamentinis viešbutis. Taip naujos atrodo baltos bėgančios automobilių šviesos kranto lygioje gatvėje. Kaip raudoni, širdžių pavidalo, žiedai lietuvaitės darželyje, baltųjų šviesų tarpe mirksi raudonosios signalinės ugnelės. Toli ežere, balta švyturio šviesėlė, kaip ant salos atsigulusio kniupščio vienakio ciklopo į miestą nukreipta akis, mirksi, kaip kalbinamo mieguisto žmogaus akys. Laisvesnis vėjas dvelkia iš ežero ir ramina širdį. Taip gerai pabuti čia, toleliau nuo didmiesčio paties judėjimo. Kaip paprastai, plataus vandens vaizdas ir jo drėgmė ore nuteikia ilgesingai. Lyg kur keliausi — toli už jurų marių, kur pradėsi naują, laimingą gyvenimą. Užsimerkęs jau pajunti save senoviškoje ispanų haleroje, kurios ramtyti šonai pasineria ir iškyla iš už godžių bangų sienų...

— Gerą vakarą, Lietuvi! — pasigirsta balsas.

— Gerą vakarą, bet... — nutruksta žodžiai, nes keista — kokia moteris tokioje Čikagos vietoje galėtų tokiu laiku mane kalbinti, ir dar lietuviškai...

— Nesistebėk, — aš moku lietuviškai! — girdžiu atsakymą.

Kad moka lietuviškai — nebėra abejojimo, bet iš kur eina tas balsas?!..

Paaiškindama pastebėti kalbintoji — ji sako:

— Ar gi manes nematai?..

— Iš tikrųjų, nematau... — pamąstau sau.

— Štai, aš čia — ir pliaukšteli vanduo prie Mičigano kranto, lyg didelė žuvis, žaisdama, butų iššokus, arba kas iš besimaudančių pliauksi į vandenį rankomis...

— Toks nepastabus lietuvis!.. — vėl girdžiu.

— Kas gi, pagaliau, čia šneka?! — griežtai paklausiu.

— Ar gi nematai, kad aš. štai, čia esu!.. — ir vėl supliaukšėjo vandeniu, net iki pat kranto atiško, lyg vėjas butų bangos karčius nuroveęs...

— Aaa!.. Matau! — sušunku.

— Pagaliau!.. — sušuko undinė...

Ten, kur krinta šviesos nuo aukšto stiebo atspindys į vandenį, pasirėmusi kaire ranka, sėdi vandenyje undinė. Dešine ji taiso sau plaukus arba kažin ko ieško vandenyje.

— Jųs, tai yra mes, lietuviai, nes ir aš lietuvaitė, nematome, ką turim... štai, ir manęs jau kuri valanda nematei!..

Paežerio keliu, čia pat, lėkė automobilių šviesos, atokiau spindėjo Flemingo šonai, o aš, tur but, truputį paraudau del undinės priekaišto... Kad ji čia kalba su manim, nejaučiau nieko nepaprasta. Juk daug ko rasi ir užtiksi netikėtai tokiame didžiuliame mieste, kaip Čikagoje, kuris išsidriekęs pagal senąji Mičiganą, kaip patiestas džiovinti žvejo tinklas.

— Aš irgi iš Baltijos krantų emigravusi, todel pasiilgstu savu žmonių... — sako man undinė.

— Ar gi undinės perplaukia Atlantą? — paklausiau.

— Juk svajonės panašios į undines, o svajonės ar nepasiekia, kur nori .. — atsakė.

— Matai, kad esu tikra lietuvė mergaitė!.. — tarė undinė, rodydama ilgus palaidus plaukus, kurie dengė jos nugarą ir pečius, (dabar tik pamačiau, kad ji blizgančiais kiaukutėliais iš vankens susegioja jų pluoštus): — O juk matai, kad čionykštės, ir lietuvės, mergaitės plaukus nusikerpa...

— Taip... — Sakau.

— Ir tau tas nepatinka, lietuvi!.. — kalba vandeninė mergelė.

— Iš kur žinai?!.. — atsikertu.

— Tu man nesakyk! Aš pati tebegyvenu lietuviško kaimo ramybės dvasia, nors jau du šimtai metų, kaip emigravau čionai... žinau, kad sunku lietuviui priprasti prie to, kas pagimdyta triukšminguose miestuose...

— Sakai — du šimtai metų... Ar gi undinės taip ilgai gyvena?..

— Taip, jos nežino savo pradžios ir gyvens be pabaigos!..

— Bet taip jaunai atrodo tavo veidas, tu, mergele ir žuvie nuo Baltijos pakraščių!..

— Taip, nes mano veidas niekuomet nematė jokių dulkių ant savęs, kuriomis miestai kuria savo grožį!..

— Ir undinės tokios sveikos, jaunos lupos!..

— Ir jos nėra mačiusios jokių dažų!

— Tai, kaip senovės vaidilutės...

— Kaip senovės vaidilutės! Aš jas mačiau, kai jos buvo prie Baltijos kranto...

— Tai, gal, Palangoj, kur dabar Birutės kalnas?!..

— Taip, kur dabar Birutės kalnas... Dabar Palanga nebetokia, kokia ji buvo prieš du šimtu metų... Dar kitokesnė ji buvo keli šimtai metų prieš mano emigravimą!..

— Tu, undine, kalbi niekus! Esi, gal, paprasta žuvis, o nori suvilioti mane savo gudrybėmis!..

— Ne, lietuvi! Dabar į Palangą renkasi dažnai žmonės, temoką niekais paversti buvusią ten iškilmingą gyvenimo nuotaiką, jurą ir pušyną, smėlį ir jauną, amžiną, vėją...

Aš tyliu, o undinė žiuri į mane.

— Tu svajoji apie moterį! — prakalba ji vėl. — Apie tavo svajonių moterį! Tu tokios nerasi!..

— Tu perdrąsiai, undinė, spėlioji mano mintis!

— Bet sakau teisybę!..

— Ji kalba teisybę! — negaliu nepamąstyti.

— Apsikirpusios, apsidulkinusios, nusitepusios, žolių smilkalą į burną traukiančios ir klausančios, kas skamba tavo kišeniuje, jos nepatenkins tavęs, mano mielas!

— Atsiprašau, undine! Nors tu ir lietuvė, bet iš kur tas familjarumas!?..

— Aš turiu tam teisę, nes saugoju musų krašto dvasią! Aš mačiau šiose bangose nevieną nusivylusį šviesiaplaukį ir mėlynakį berną nuo Baltijos krantų...

— Tu negąsdink manęs, undine!..

— Jie visi tą patį svajojo, ką ir tu dabar...

— Tai kas man lieka daryti?! Man baugu...

— Tikrą lietuvaitę, kokią čia matai dabar, tu turi mane! Eikš pas mane!..

— Bet, undine, juk...

— Aš busiu tavo draugė, padėjėja, linksmybės pasidalintoja ir skausmo perpus kentėtoja!..

— Ką tu kalbi, undine! Tu, žinoma, vilioji mano širdį, bet pagalvok — tu esi Mičigano pilietė, aš...

— Aš tą žinau! Bet aš matau ir tavo troškimus, kurių tu kitaip neįvykdysi!..

— Sakai, neįvykdysiu?!

— Aš tą žinau! Manyje kalba amžių patyrimas!

— Nė trupučio! ir anie buvo tokie abejojanti ir baugųs... Bet dabar jiems gerai!

— Tu sakai — dabar, — bet juk jie, sakei, nusiskandino!?

— Taip, — todel jiems dabar ir gerai!..

— Tai tu ir man patari tą patį padaryti?!

— Taip, nes tu tuomet ateisi pas mane! O gyvenime tu savo svajonės nerasi!..

— Undine, tu baisi!

— Tu dar pažiurėk į mano plaukus — ar jie nevilioja tavęs, pažvelk į skruostus — ar jie nedvelkia sveiku grožiu, į lupas — ar jos negali buti vertos draugiško pabučiavimo?!..

— Undine!..

— Eikš, mano mielas, pas mane! Nusiskandink!..

Pašokau nuo suolelio, pažengiau pirmyn ir šaltos Mičigano bangos apvyniojo mano kojas. Undinė atsisuko ežero link, vylingai pamojo man ir dingo...

— Kur tu!?.. — sušukau ir atsimerkiau...

Mičigano bangos tikrai klostė patiesalais kranto smėlį, tolumoje mirksėjo ciklopo akis, lėkė ugnys kranto lygia gatve. Ne paukštis prie kranto, bet namas, remiantis padanges, stovėjo atokiau Flemingo. Mano buta įsigilinusio į svajones...

Chicago, Ill., 1934. VIII. 26 d.

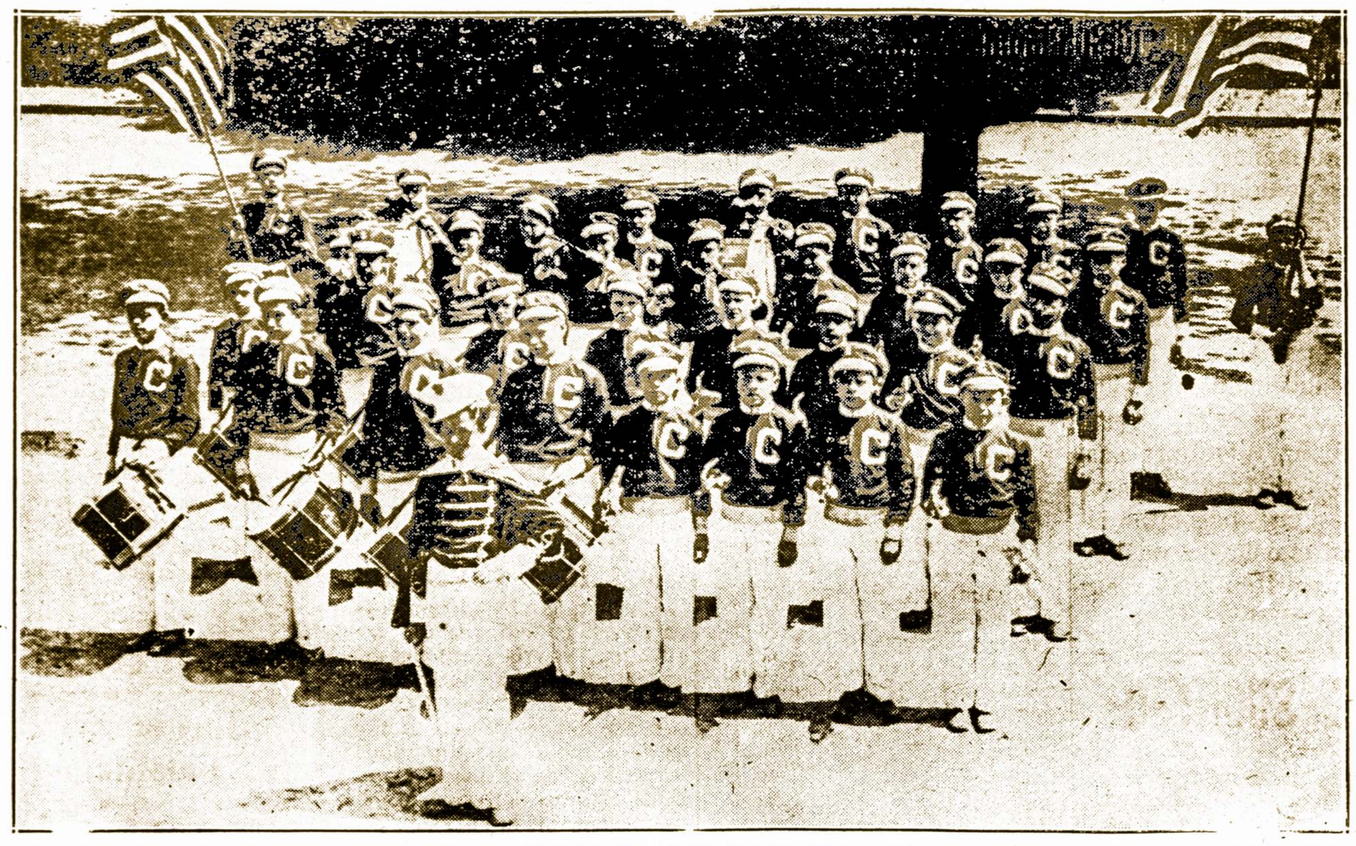

CANTERBURY MOKYKLOS KADETAI LAIMĖJUSI PI RMĄ PREMIJĄ SPRINGFIELDO STATE EXPOSITION
Ši grupė gražiai išlavintų jaunuolių driliuos ir išpildys muzikalę programo dalį laike Jaunimo Pikniko prie Aušros Vartų Bažnyčios Worcestery, sekmadienį, 22-trą rugsėjo. Programa prasidės 3-čią val. po piet. Kviečia visus dalyvaut.

RUDENS NAKTĮ
(Iš "Šviturio")

Švilpdamas putė vėjelis šiaurys,
Verpetais nešiodamas smėlis.
Bailiai mirgėjo kai kur žiburys
Ir švietė bodžiai mėnesėlis.

Prie durų namo sukniupęs jisai
Lyg šmėkla vidunaktyj vienas, —
Vargšas išalkęs, nuvargęs visai,
Jau merkė mieguistas blakstienas.

Laimė vaidinos jam, gražųs sapnai, —
Buk miega šiltuose namuose,
Meilė vaidinos svajota dažnai,
Gyvenant per amžį varguose.

"Kelkis tu, bome*), ir eik sau tolyn!"
Suriko policmanas piktas.
Vargšas prabudo ir leidos pirmyn,
Nuo kampo į kampą nuvytas.

O gatvėmis putė vėjas šiaurys,
Verpetais nešiodamas smėlis.
Bailiai mirgėjo kai kur žiburys
Ir slankiojo juodas šešėlis.

*) "Bomas" — valkata.

Arėjas Vitkauskas

LAUKŲ KVAPAI

Laukų kvapus — gaivinančią taurelę
kiekvieną dieną nuvargęs aš geriu:
krutinėje lyg sparnus augančius jaučiu —
laukų kvapai taip dvasią ugdo, kelia!..

Paliko toli miesto pilkos dulkės —
aplinkui ryšku, žalia ir kvapu:
kalbiesi, rodosi, širdingai su lapu,
užmiršęs miesto kalbas — tokias menkas, smulkias...

Akis nebesutinka daugybės muro sienų;
akis lyg horizontų ganosi laisvai —
su jos atkreipimu bet kur kiekvienu
tie patys ir kiti vis atplaukia kvapai!..

Laukų kvapai gyvenimu plačiuoju —
gyvenimu tikru taip dvelkia buriamai!
Gamtos vaizdu — sapnų sapnu brangiuoju
atminime per žiemą bus ilgai, ilgai!..

Vilčatavos mokykla, 1929. VII. 3 d.

TIKRAS LIETUVIŠKŲ BIČIŲ
MEDUS

Šitą pavasarį dar tiktai išimtas iš bičių. Aš galiu gvarantuot kiekvieną šio medaus lašelį, kad aš pats išėmiau iš avilių. Mano bičių medus kas metai gauna pirmutinį laimėjimą. Mokestis su pristatymu:
Už stiklinę medaus kvortą 75c
Už galioną $3.00
ir Koriukas Dovanai
Galit ypatiškai kreiptis arba užsakymus del persiuntimo paduot sekančiu adresu
AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNAS
14 Vernon St. WWorcester, Mass.

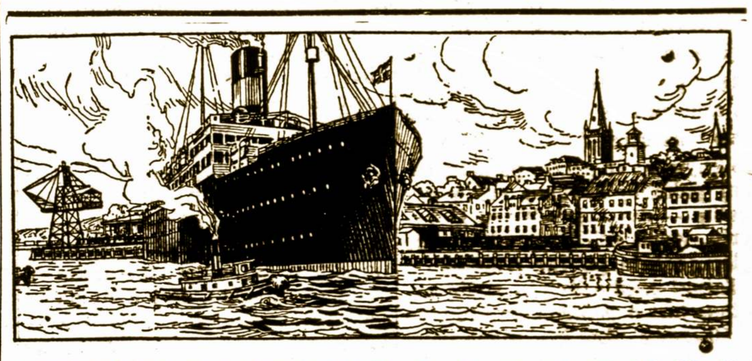

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA
SIUNČIA PINIGUS
– ir –
PARDUODA LAIVAKORTES
į Visas Pasaulio Dalis
Prirengia Sugrįžimui Leidimus (Re-Entry Permits). Suieško Laivų Vardus, Kuriais Atkeliavot Amerikon. Prirengia Pasportus, Vizas, Keliaujant į Bile Kurią Šalį. Išaiškina Apštį Persiuntimui Daiktų Lietuvon.

Taipgi mes parupinam visokius palikimų bei paveldėjimo dokumentus su notaro antspauda ir Lietuvos Konsulato patikrinimu. Turėdami bile ką iš čia sužymėtų reikalų. kreipkitės į Amerikos Lietuvio agenturą ji jums sąžiniškai visame kame patarnaus.

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA
14 Vernon Street — Worcester, Mass

VILNIAUS ALBUMAS su LIETUVOS ISTORIJA

Ta brangi knyga, Vilniaus Albumas, drauge kurioje telpa Lietuvos Istorija tarpe 13-to šimtmečio ir šių dienų. Verta kiekvienam lietuviui ją įsigyt kaipo brangų Lietuvos dokumentą.

Ši knyga parsiduoda po $4.00 ir $5.00, bet dabar, einant musų knygyno knygų išpardavimui nupigintomis kainomis, mes tą knygą — Lietuvos Albumą pasiųsim tam, kuris mums prisiųs $1.

Am. Lietuvio Knygynas
14 Vernon St. — Worcester, Mass.

Vietos žinios

PRAMONĖS KYLA WORCESTERY

Statistikos, išleistos Worcester County Trust Co., rodo, kad pramonės toliau kilo per rugpiučio mėnesį. Bendra biznio rodyklė buvo 9.2 nuošimčių toliau negu liepos mėnesį, gi apie 17 nuo šimčių aukščiau rugpiučio mėnesio, 1934 metuose. Algų išmokėjimo skaitlinė rodė žymų pagerėjimą sulyginus su 1934 metų rugpiučio mėnesy išmokėtomis algomis. Šįmet, rugpiučio mėnesio algų rodyklė buvo 80.2 nuošimčių, gi pereitą metą, tame pačiame mėnesy buvo 62.8; gi sulyginus su liepos mėnesiu, pereitą mėnesį padidėjo vienu nuošimčiu.

Laike rugpiučio mėnesio buvo ir daugiau pirkimų. Liepos mėnesį buvo 48.7 nuošimčių sulyginus su 60.7 rugpiučio mėnesy; gi 3 nuošimčiais daugiau negu pereitais metais. Liepos mėnesy darbininkų samdymas dirbtuvėse buvo 88 nuošimčių, gi rugpiučio mėnesy 89 nuošimčių ir dirbtuvės dirbo 5 nuošimčių daugiau. Šios skaitlinės rodo žymų pagerėjimą sulyginus su pereitais metais. Visos skaitlinės yra paremtos šitaip: 100 nuošimčių reiškia, kad palyginti su 1928 metų pramonės apyvarta.

JUOZAPINA VAITKIENĖ SUGRYŽO IŠ LIETUVOS

Tai viena iš lietuvių inteligenčių moterių, kuri per porą mėnesių pasiviešėjus pas savo tėvus, gimines, šią savaitę sugrįžo atgal į Worcesterį į savo plaukų dabinimo ir garbiavimo saliona. Jos salionas randasi po numeriu 476 Main gatvės, po vardu Josephine's Beauty Shop.

Ji ne vien tik aplankė savo gimines ir pažįstamus, bet kas svarbiausia, tai Pasaulinį Lietuvių kongresą, Lietuvos operą, kur girdėjo dainuojant Lietuvos pasaulinį dainininką Kiprą Petrauską ir kitus. Ji lankėsi Klaipėdoje ir kalbėjosi su jos gyventojais. Patyrė, kad Klaipėdiškiai visai nenori Hitlerio valdžios.

Jai Lietuva atrodė labai maloni ir svetinga šalis. Gyventojai gyvena pertekliuje ir tik maisto turi prisikrovę, kad galėtų išmaityt dvi Lietuvas, tik sakė, kad javų nėra kur parduot ir už tai kaimiečiai kažin keno sukurstyti ar patys susitarę sukilo prieš žemų kainų pirklius ir nutarė nieko į miestus nevežt, kad miesčionius privertus kainas pakelt ant jų parduodamųjų prekių. O kurie ukininkai nenorėjo su nauju patvarkymu skaitytis, jų vežimai buvo apversti arba uždegti; jie tą sabotažą darė su visu įnirtumu ypatingai Suvalkijos apyrubėj iki nesusirėmė su šalies policija, kuri ukininkų sukilimą numalšino. Tačiau tas išėjo nebe stambiu pasikeitimu, kadangi ir ukio ir vidaus ministeriai turėjo atsistatydint, kad tik patenkinus ukininkų reikalavimus. Sakoma, kad ir Lietuvos prezidentas buvo gavęs grasinimų iš sukilusių ukininkų pusės.

Tas ukininkų sukilimas, kaip jau viršuj minėta, buvo del žemų ukės produktų kainų, tai tik vienintėlis buvo prietikis nesusipratimas tarp valstiečio ir valdžios. Tačiau šiaip visas Lietuvos gyvenimas yra nepaprastai pasikeitęs nuo senoviško, nuo caro laikų gyvenimo. Dabar musų broliai gyvena nepriklausomoj Lietuvoj ir jaučiasi savos žemės ponais.

Yra dar Lietuvoj ir kai kurių juokingų ir dargi skaudžių įvykių del kaimiečio neapsukraus galvojimo. Pavyzdin paimsim Vilkaviškės mugės įvykį. Juozapina Vaitkienė su savo broliu at važiavo mugėn kiaušinių parduot, o vežimą pastatė netoliesa arklių jomarko. Matė kaip vienas ukininkas derėjosi iš cigono nupirkti arklį. Ukininkas arklį nupirko ir pinigus užmokėjo. O kaip jau kaimietis rengėsi arklį vestis, tai cigonas neduot kamanų (apynasrio). Kilo nesusipratimas. Cigonas sako, kamanos mano, tu tik už arklį mokėjai pinigus. Kaimietis pasijuto apgautas. Ir griebęs iš cigono rankų kamanas ištraukia ir vedasi arklį sau. Bet cigonas ir nežioplas. Pasikviečia savo ketvertą mažyčių vaikų ir apginkluoja juos su pagaliais.P askui pasiviję kaimietį pradėjo batalją už kamanas. Kaimietis nors ir su peiliu bandė cigoniukus nusivaikyt, bet tas jam nieko negelbėjo iki cigonai nepersitrenkę kaimietį ant žemės ir gerokai jį neapkočioję neatsiėmė kamanas.

Juozapina dar prieš grįžimą atgal norėjo Vilnių Lietuvos sostinę pamatyt, bet kadangi okupantai lenkai reikalauna daug formališkumų, tai taip ir liko Vilnius neaplankytas. Juozapina skubinosi grįžt atgal, kad savo sunų Joną aprupint prieš mokyklos atidarymą. Jos sunus Jonas jau trečias metas kaip lanko Clark universitetą ir yra gabus studentas, ir kaipo tokis, jis gavo dovanai mokslą, kas daug pagelbės motinai jos biudžeto subalansavimui.

Juozapina turėjo kelionę vokiečių laivu Bremen. Kelionė ir visas ant laivo patarnavimas buvo labai jaukus, tik tai per vokietiją važiuojant Juozapina įžiurėjo vokiečių nerangumą bei atkaklumą patarnavimo reikaluose. Ji sako, rodos, kad vokiečiai kaip ir suuodžia lietuvius; rodos, kad jie pamatę lietuvius, mato sykiu ir Klaipėdos kraštą, del kurio ne vienam iš hitlerininkų tapo cypėn atsisėst.

Abelnai, Juozapina labai buvo patenkinta visais savo kelionės įspudžiais, apart vieno sako: Nidoje buvau užkopus ant skandituvo kalno, važiavau tankoje, buvau operoje, išlandžiau visus man žingeidžius Lietuvos kampus, bet, sako, "vis gaila, kad neteko Vilnių aplankyti".

Reporteris

TRYS DEVYNIOS

Tai vaistai, kurie gydo ir stiprina kraują nuo įvairių ligų. Tas trijankas atgabeno tiesiai iš Palangos į Worcesterį vienas lietuvis amerikietis — Kaulakis. Jis buvo sustojęs Amerikos Lietuvio knygyne ir paliko po porą tuzinų pakelilų keturių rušių gyduolių — dvi rušys Trijų Devynerių, viena rušis parsiduoda po doleri, o kita po 75c pakelis.

Taipgi paliko dviejų rušių arbatas, kurių pakelis parsiduoda po 50 centų. Ant kiekvieno vaistų pakelio yra parašyta nurodymai kaip tą gydančią arbatą reikia vartot.

Norėdami įsigyt pakelį, kreipkites Amerikos Lietuvio krautuvės adresu: 14 Vernon gatvės, Worcester, Mass.

SVARBI ŽINIA

Namų savininkai, Jųs galite sutaupyti 20 centų ant kiekvieno dolerio, apdrausdami savo namus nuo ugnies per L. J. Paulauską, seniausią lietuvių agentą. Tie, kurių ugnies apdrauda baigiasi, kreipkitės del informacijų.

L. J. PAULAUSKAS
Tel. 4-7957 — 10-A Vernon St.
Worcester, Mass.

IŠKILMINGAS ATIDARYMAS

ROME'S APPAREL SHOP

100 GREEN ST. — WORCESTER, MASS.

YPATINGAI LAIKE ATIDARYMO

Visi $10.98 Apsiaustai — Specialiai $7.74
Visos $2.98 Suknės ..... už $1.84
Visos $5.98 Suknės ..... už $3.84

Sutaupote Nuo 35 iki 50 Nuošimčių Perkant Čia

Rome's Apparel Shop

Lietuvių Radijo Programas

Prašome užsistatyt savo radijus — WHDH stoties (830 kilocikliaus) kaip 9:30 ryte šį sekmadienį.

Programos dalyviai: 1. — Hi-Hatters orkestra iš So. Bostono. 2. — Jonas Sabaliauskas, dainininkas. 3. — V. Tumenis, dainininkas. 4. — J. Sabaliauskas ir V. Tumenis, dainuos duetus.

Prašome neužmiršt parašyt laišką ar atvirutę į stotį WHDH, parašydami kaip patiko programa arba klauskite kokias dainas norėtumet išgirst? Adresuokite: Radijo Korporacija, 73 Farragut Rd., So. Boston, Mass.

Liet. Radio Korp.

Metropolitan Operos Perstatymai Gal Bus Worcestery

Metropolitan Operos Sąjunga sutinka su planu perstatyt operą po vieną vakarą Naujos Anglijos miestuose, tarp kurių įeina Providence, Hartford'as ir Worcesteris. Sąjungos Bostono komitetas dabar svarsto šį planą ir nuo jo daug priklauso jei bus įvykdyta ar ne.

Eina gandai, kad gal bus operos sezonai Worcestery ir Providence. Vienok, butų didelė sunkenybė laikyt operos sezonus Worcestery iš priežasties didelių kaštų. Apskaitliuota, kad vienas operos perstatymas, dalyvaujant žymiems artistams lėšuotų arti $10,000., neskaitant svetainės ir skelbimo išlaidų. Žymus vadai muzikoje ir muzikos mylėtojai nudžiugo išgirdę šitą žinią. Daug worcesteriečių vykdavo į Bostoną kas metai laike Metropolitan operos sezono, bet buvo ir daug kurie negalėjo pamatyt, nes iš anksto visi tikietai paprastai buvo išparduoti.

Margarieta Daugelienė Palaidota

Margarieta Landžiutė Daugelienė, 45 metų, mirė šeštadienį savo namuose, 165 Green gatvės, Shrewsbury, Mass. Ji palieka savo vyrą Kazimierą Daugela, sunų Albertą; tris dukterys Teresę, Birutę ir Eugeniją Daugeliutes; tris brolius: Petrą Landžių Worcestery; Antaną Landžių Merville, Illinois ir Vincentą Landžių, Lietuvoje; vieną seserį Oną, Worcestery.

Laidotuvės įvyko antradienio ryte, iš velionės brolio Petro Landžiaus namų, 46 Providence gatvės. Devintą valandą ryto įvyko gedulingos iškilmingos mišios, Šv. Kazimiero bažnyčioj. Laidotuvės buvo didelės ir atstovai iš trijų draugijų ėmė dalyvumą. Adomas Kudarauskas, Julius, Jonas ir Juozas Daugelai, Viktoras Geštauta ir Vincentas Valatka nešė karstą.

Draugijos, prie kurių velionė priklausė ir veikė per savo gyvenimą šioje šalyje prisiuntė savo atstovus buti prie karsto per naktį ir imti dalyvumą laidotuvėse. Birutės draugijos atstovai buvo: S. Valatkienė, Marijona Pajaujienė, Uršulė Glodienė, Ona Špokienė, Marijona Žemaitienė ir Ona Kunigauskienė. Šv. Marijos Vardo draugija paskyrė sekančias nares: Elzbietą Purienę, Magdaleną Ulevičienę, Oną Kubilienę, Elzbietą Kunsevičienę, Valeriją Vaškelevičienę, ir Marijoną Kupstienę. Moterų Sąjungos 5-tos kuopos atstovės buvo: Ona Liutkienė. Lucija Nastaravičienė, Magdalena Grigaitienė, Marijona Sakaitienė, Ona Žiurinskienė ir Ona Gaidienė. Buvo palaidota Notre Dame kapinėse.

CHRYSLER ir PLYMOUTH

NAUDOTŲ KARŲ IŠPARDAVIMAS

Pradedant šeštadienio ryte ir pakol visi naudoti karai bus išparduoti, mes parduosim šiuos karus už Jusų kainas ir sąlygas:

1935 CHRYSLER SEDAN, Demonstratorius
1931 DODGE SEDAN
1931 AUBURN SEDAN
1928 BUICK SEDAN
1931 PEERLESS SEDAN
1935 PLYMOUTH, Demonstratorius
1929 HUDSON SEDAN
1928 HUDSON SEDAN
1931 BUICK COUPE
2 DODGE SEDAN PASIRENKANT $50.

1933 DODGE DE LUXE MODELIS, SU RADIO — $200. PIRMA MOKESTIS

Yra dar 20 karų iš ko išsirinkt ir visi karai gvarantuoti. Mes turime parduoti, idant padaryt daugiau vietos. Musų nuostolis bus Jusų naudai. Ateikite ir duokite pasiulymą už bile kurį naudotą karą ką turime.

L. & K. MOTOR, INC.

Lietuvininkas ir Petkunas, Savininkai

5 Grabowski Square — Worcester, Mass.

TEL. DIAL 2-9041

Studentų Antras Metinis Piknikas

Lietuvių Studentų 12-toji kuopa šį sekmadienį, rugsėjo 22-rą, 1935 m., rengia antrą didelį metinį pikniką, kuris įvyks musų gražiame Maironio Parke.

Pirmininkas Petras C. Parulis daug laiko išnaudojo, kad šis piknikas butų vienas iš žymiausių kokis buvo laikomas šį metą. Komitetas, kuris susidaro iš šitų žymių narių yra: Zenonas Balčiunas, Stasys Valinskas, Ona Lukoševičiutė, Marijona Paulauskaitė, Marijona Tamošiunaitė, Stasys Kamandulis ir Alfonsas Daučiunas, surengia garsų ir gražų programą, kad laikas butų linksmai ir geriausiai praleistas.

Valgymų ir gėrymų bus kiek kas norės. Del šokimo yra paskirtas garsus muzikantas Pranas Navickas ir jo trubudorai.

Komitetas širdingai kviečia visus Worcesteriečius atsilankyti į šį pikniką ir pamatyti kaip jaunimas darbuojasi.

Sugryžo Po Laimingos Kelionės Lietuvon

Petras Matulis, nuo 25 Suffield gatvės, birželio mėnesį išvyko Lietuvon savo gimines aplankyt ir sugryžo šiomis dienomis. Jisai netik aplankė savo tėviškę Kazlavo kaime, bet ir visas žymias vietas Lietuvoje. Jam labai patiko gyvenimas Lietuvoje ir žmonių svetingumas. Kelionė buvo labai maloni ir laiminga. Keliavo per "Amerikos Lietuvio" agenturą.

Teismo Žinios

Ponia Marijona Boruch, Adomo Boruch žmona keliauja atgal į Worcesterį suardyt savo vyro perskyrą, kurs buvo jam pripažinta sausio 15-tą, 1934 metų, už žiaurumą ir apleidimą. Prieš keturiolika metų, vyras išvyko į Lenkiją su savo žmona ir penkiais vaikais, kurie gimė Worcestery ir po kiek laiko sugryžo į Jungt. Valstijas palikdamas savo žmoną ir vaikus tenais. Žmoną atstovauna Ben. Mendelsohn, advokatas, Slater Building, Worcester, Mass.

Vladas J. Bironas, buvęs Worcesterio ir Naujos Anglijos komštininkas čampionas ir taipgi Laivyno čampionas per keturius metus laimėjo perskyrą Probate Teisme nuo savo žmonos Maida L. Biron. Žmona buvo apkarunavota "Miss Worcester", gražuolių konteste, kiek laiko atgal. Ben Mendelsohn buvo vyro advokatas.

Lietuviai Organizuoja Balsuotojų Grupę

Trečiadienio vakare, pas Juozą ir Marijoną Žemaičius, 51 Mendon gatvės, įvyko Demokratų kandidatų rėmėjų susirinkimas. Laike susirinkimo išreikšta mintis, kad tarpe jaunesnių lietuvių yra noras įsteigt balsuotojų organizaciją, nes jau atėjo laikas lietuviam reikalaut lygų atstovavimą ir pripažinimą Worcesterio politikoje. Viena iš svarbiausių šios organizacijos tikslų yra apruběžiuot skaitlių lietuvių kilmės kandidatų į įvairias vietas, taipgi pagelbėt paskirt tinkamus žmones į kandidatus. Dar tikrai nenuspręsta ar šioji organizacija bus vien demokratų balsuotojams ar ir kitų partijų sekėjams.

Susirinkime ėmė dalyvumą vietiniai veikėjai ir profesijonalai lietuviai. Iš Demokratų kandidatų paskyrimams ėmė dalyvumą sekantieji: Jonas Tamkus, Jonas Kundrotas, Petras Palys, Mykolas Jankauskas, Vincas Česna ir Juozas Averka. Juozas K. Žemaitis yra kandidatas paskyrimams į aldermanus, 4-toje miesto srityje.

Jurgis Žybas Palaidotas

Jurgis Žybas, 56 metų, mirė penktadienio ryte savo namuose, 4 Marcius kely, po ilgos ligos. Jisai išgyveno Worcestery per 28 metus ir buvo Šv. Liudviko draugijos narys. Jisai palieka savo žmoną, Marijoną Tamulioniutę Žybienę; penkius vaikus, Steponą Žybą, Shrewsbury, Mass.; Antaną Žybą; Oną Kovžikienę; Eleną Navickienę; Albiną Žybaitę; vieną anuką; keturias seseris: Margarietą ir Oną Žybaites ir Oną Bužienę ir Ievą Tamulevičienę, visos gyvena Lietuvoje.

Laidotuvės įvyko pirmadienio ryte, iš laidotuvių koplyčios, 13 Ellsworth gatvės. Aušros Vartų bažnyčioj įvyko gedulingos mišios, 9-tą valandą. Šv. Liudviko draugijos atstovai nešė karstą; Jonas Žuromskis, Jonas Česna, Gabrielius Šilale, Vladas Barysas, Bernardas Sereičikas ir Izidorius Kvaraciejus. Velionis buvo palaidotas Šv. Jono kapinėse.

LIETUVIAI!
SKAITYKIT IR PLATINKIT AMERIKOS LIETUVĮ

Reikalinga Darbininkas

Kurs supranta valgomųjų daiktų krautuvės darbus. Darbas yra nuolatinis. Darbininkas turi buti vienas be šeimynos ir turi turėti paliudijimus įrodant jo teisingumą. Prašau atsišaukti sekančiu adresu: F. L. 101 Paquonock Ave., Windsor, Connecticut. (37 — 39)

Reikalinga

Moteris ar mergina, namų darbui. Turi but švari ir teisinga ir mokėt valgį pagamint. Nuolatinis darbas. Atsišaukite laišku arba ypatiškai šiuo adresu: Mrs. D. K.,99 Paquonock Ave., Windsor, Conn. (37-39)

PARDAVIMAI

Parsiduoda aštuonių kambarių namas, su visais patogumais, elektra, šiltu ir šaltu vandeniu, maudynėmis. Yra 9 akrų žemės; tvartas, vištinyčios kur įvesta elektra; didelis sodas visokių vaisingų medžių; gražus miškas; prieina prie ežero. Vieta randasi arti autobusų ir karų — 2 minutės vaikščioti ir vieną kartą mokėt už nuvežimą į miestą. Likusi našlė viena nori parduoti. Kreipkitės: Nellie Narbutienė, 4 Sargent Street, Worcester, Mass. (37 — 38)

Graži Farma Pardavimui

Parsiduoda virš 30 akrų žemės. Žemė derlinga, 4 karvės, 200 virštų, ančių, kalakutų, ir dvi kiaulės. Vieta labai puiki — bėgantis upelis, žaliuojanti giria. 5 mylios iki miesto. Banė del visų gyvulių. Šieno užtektinai del 10 karvių. 4 kambarių namas, miesto vanduo, su visais moderniškais įtaisymais. Tik eik ir gyvenk. Taksos mažos — tik $20. metams. Parsiduoda už $3,500. Jokio mortgičiaus nėra. Jei kas sutiktų galėtumem ir mainyt. Kreipkitės Amerikos Lietuvio raštinėn, 14 Vernon St., Worcester, Mass. (36 — 38)

Leiskite Mums Buti Jusų Bankieriais

PINIGAI

KADA JUMS REIKIA — IKI $300.00

Per 20 metų žmonės pasitikėjo mumis, kada jiems reikėjo pinigų ar patarimų.

NEW METHOD LOANS
Leidimas 210
544 Main Street — Tel. 5-3181
Worcester, Mass.

Millbury Furniture COMPANY

Baldai, Kilimai, Naminiai Rakandai

Grunow — Norge — Crosley
ELEKTRINIAI ŠALDYTUVAI

Glenwood, Queen Atlantic ir Kitų Išdirbysčių PEČIAI

Philco — RCA Victor — Zenith RADIO

Maytag—ABC—Thor—Blackstone SKALBIMO MAŠINOS

Taipgi Mes Taisome Radio

Geriausios Rušies Baldai už labai žemą kainą — Mokant tuojau arba išsimokėjimui.

TEL. DIAL 2-5936
178-200 Millbury Street
Worcester, Mass.

High-Test Range &

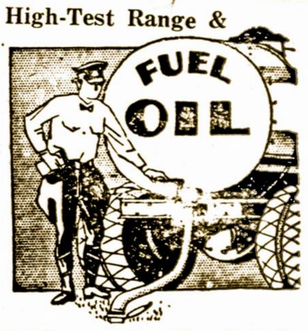

Millbury St. Coal & Ice COMPANY
Tel. Dial 2-7387 — Dial 3-3631
Visokios Rušies Angliai
NAUJOS ANGLIJOS KOKSAI IR MĖLYNIEJI ANGLIAI, MUSŲ SPECIALIŠKUMAS
Aukštos Rušies Aliejus Pečiams ir Kurui
JONAS KIELA
441 Millbury St., Worcester, Mass.

T. J. COONEY CO

PARINKTI ir IMPORTUOTI
Vynas — Degtinė — Alus
Pristatymas ir Patarnavimas už Dyką
Neskaitome už Alaus Dėzes
MES KALBAM LIETUVIŠKAI
Tel. Dial 2-9960
82 Millbury St. — Worcesteryje

P. Ješinskas

Užlaiko įvairių valgių sankrovą
Nepamirškite savo tautiečio
365 W. 2nd Ave., So. Boston, Mass.

Specialis Pasiulymas Susipažinimui

MOTERŲ BATAI —
Puspadžiai ir Užkulniai 69c
VYRŲ BATAI —
Puspadžiai ir Užkulniai 89c
Ateikite ir gausite vieną iš musų kuponų už dyką su kiekviena batų pora

PROGRESSIVE SHOE REPAIR SHOP
83 Harrison St., Worcester, Mass.